

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008

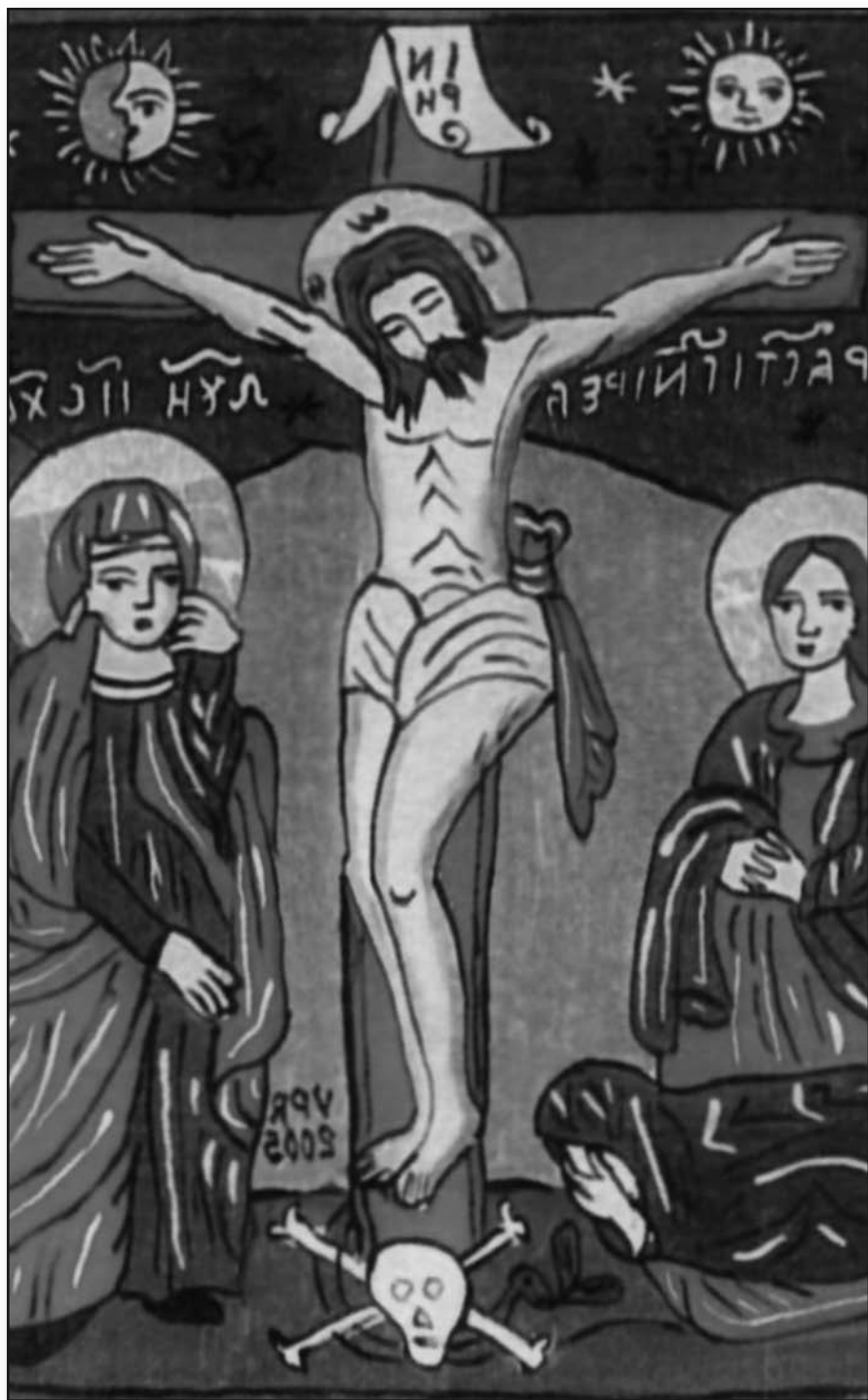
Climare

literare

Director: Ion Iancu Vale

Foaie pentru minte și inimă, oablă și neatârnată

Anul 3 ■ NR. 18 ■ aprilie 2009

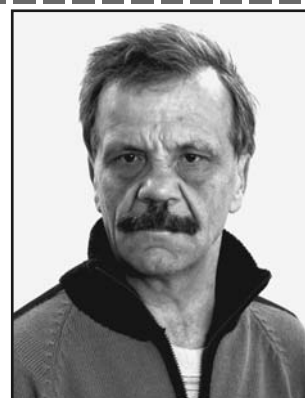

Text despre nesomnul din somn

➤ Ion-Iancu VALE

Se trezea scâldat în sudoare, buimac și moale ca o curea udă. Voia să sară din pat și se lovea de perete, răbindu-și fața și fruntea sau se rostogolea pe podea, rupându-și câte o falangă. Urla în el și în afara lui, sufocându-se și dărdăind ca de lingoare, căci îl alergau în somn câinii și lupii hămesiți. Îl urmăreau broaște râioase și năpârci, rătăcea disperat

prin case labirint, supraetajate, întunecoase, reci și pustii, cu ferestre ca găvanele ochilor scurși. Se lupta cu torente măloase, neputând să atingă malul. Își vărsa sămânța iubind femeii pe care nu le văzuse niciodată. Ducea în cărcă leșuri de oameni, terminați de zile cu mâna altora, sau cu a lor proprie, sau că așa a vrut Atotțitorul. Vroia să fugă și să scape, dar pi-

cioarele refuzau să-l ajute. Odată, chiar Marele Chinuit i s-a arătat și i-a vorbit, el uitând apoi totul, ca o pedeapsă, probabil, că nu L-a înălțat în cugetul lui vinovat și răzvrătit.

Cu ocazia sărbătorilor
pascale, redacția
revistei
„Climare literare”
urează
colaboratorilor
și cititorilor săi
La mulți ani

și
Hristos a înviat!

SUMAR
Din

Poetul lunii
aprilie:

pag. 9

**Doru
Mareș**

**Idei în
dialog**

pag. 12

De ce

avem nevoie de

iubire?

pag. 15

Interferențe lirice în rostirea poetică

pag. 14

pag. 7

**Proze
ghilotinate**

**Un Richard al III-lea al
vremurilor noastre**

pag. 16

**Calul, un animal
puternic,
înțelept și util**

pag. 18

Protocronismul (6)

Theodor Codreanu

Tot ei au acaparat reeditarea scriitorilor interbelici, spre propriul beneficiu, iar critica literară s-ar fi limitat doar la „supraaprecierea operelor naționale” împotriva celor din literatura universală, oscilând „între tragic și ridicol” și refuzând orice „reflecție asupra modernității”. Dacă s-ar fi informat din surse la fața locului, Catherine Durandin, de exemplu, ar fi aflat că nu protocroniștii au deținut privilegiul „moștenirii culturale” în România, ci un istoric ideolog marxist, pe numele lui Z. Ornea, care a decis decenii întregi ce să publice și ce nu la Editura Minerva, specializată în reeditarea clasicii. Acest Z. Ornea, care s-a bucurat de sprijinul disidenților până la moarte, ca principal mentor cultural și ideologic al lor, a fost nu doar un culturnic dintre cei mai dogmatici, dar și un delator și un informator al securității, nimeni altul decât cel datorită căruia Noica a înfundat pușcăriile în 1958. Filosoful, făcându-și iluzii, a predat volumul despre fenomenologia spiritului la Hegel, în 1957, la ESPLA. Manuscrisul a încăput pe mâna redactorului Z. Orenstein, care nu numai că a respins volumul, dar a informat securitatea că a căzut în mâinile sale „unul dintre cele mai periculoase materiale ideologice din țară”. Delațiunea e confirmată de Nota agentului «Șerban» din 15 mai 1958.

În încurcătură este pusă Catherine Durandin și când se vede ne-voită să vorbească despre naționalismul lui Noica, partea cea mai temeinică a specificului românesc din gândirea vremii. Ea trebuie să recunoască faptul că și Noica vine pe un fond „protocronic”, descinzând din grupul de intelectuali apropiați lui Nae Ionescu, ceea ce i-a atras represiuni din partea comunistilor, având domiciliu forțat până în 1964. Dar ce folos, Noica ar fi rămas un adversar al modernității, „perceput adesea ca promotorul unei filosofii care se înscrie într-o ambianță de sublimare a națiunii, de indigenism și de antioccidentalism”. Autoarea are, totuși, onestitatea să constate că Noica „redă existență filosofică specificului românesc

compromis de activiști și propune o ontologie a României raportându-se la limbajul său, la particularitățile acestei limbi în felul ei de a formula existența, ființa. Noica ar fi în acești ani filosoful națiunii, promotorul unui nou model, al unei noi viziuni a lumii, purtătoare de românitate”. Ceea ce e adevărat, Noi-ca fiind reprezentantul cel mai profund al românității în contra patriotismului-kitsch al activiștilor de partid. Doar că Noica nu poate fi pus în antiteză cu Edgar Papu, cum fac cei ce nu cunosc adevărul decât după ureche. Fie și numai fiindcă cei doi au fost prieteni și au făcut pușcărie comunistă. Asimilarea protocronismului cu ideologia oficială este cea mai mare mistificare la care am asistat vreodată în materie de cultură, mistificare vrednică de epoca proletcultismului stalinist. Eroarea trece nestingerită la toți autorii interesați de propagandă pro domo. Ceea ce miră la acești istorici, care sunt obligați măcar să si-muleze obiectivitatea, este lipsa lor de înțelegere, militantismul „revoluționar” și justițiar măcinând în gol cuvinte sterile.

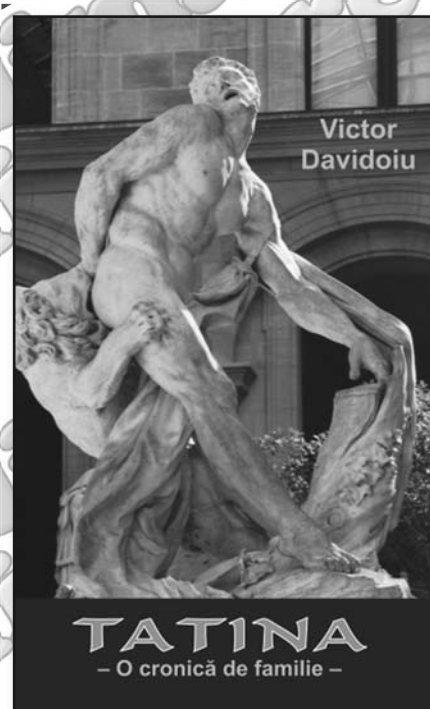
Într-un tratat colectiv de istorie cu titlu inadecvat, Dennis Deletant, autor al capitolului despre România comunistă (1947-1989), influențat, probabil, de aceleași scrieri puternic ideologizate, partizane, emite și el ipoteza neargumentată că ideologia oficială a comunismului românesc, sub Ceaușescu, a fost... protocronismul. Teza e cu atât mai ciudată, cu cât teoria protocronismului a făcut oarecare vâlvă abia după 1977, an în care Edgar Papu și-a publicat cartea Din clasicii noștri. Și oare cum putea o teorie despre clasicii, cu tentă pur comparatistă, să devină ideologie oficială a unui regim comunist? În pre-supunerile lui Dennis Deletant, beneficiar al unor informații uneori precare (de exemplu, Cassian Maria Spiridon ar fi, în bănuielele domniei sale, o... poetă din Iași, care a avut un oarece rol în mișcarea revoluționară pretimișoreană!), protocronismul s-ar funda pe „negarea influențelor externe în cultura românească”. Mai mult de atât, din 1977 încolo nici un om de cultură n-ar mai fi fost promovat în funcții, n-ar mai fi primit premii și n-ar mai fi avut influență culturală dacă nu îmbrățișa protocronismul, devenit „o bază de avansare și de influență în cadrul lumii literare”, pe când toți cei care n-au aderat la protocronism au fost supuși prigoanei, „depistați” și vânați „fără dificultate”. E de mirare că n-au înfundat și pușcăriile comuniste, cum i s-a întâmplat, în schimb, lui Edgar Papu în 1961, când a fost arestat și condamnat la opt ani pentru acuzația de „complot antistatal și înaltă trădare”, confiscându-i-se și averea. Mistificările de acest soi sunt atât

grosolane, încât un sociolog ca Mihai Dinu Gheorghiu pretinde că nu Edgar Papu a fost reprimat în anii bolșevismului, ci... Ovid S. Crohmălniceanu, pe care-l vede ca „victimă a persecuțiilor staliniste”. Într-adevăr, „victimă”, nu glumă, replica recent Magda Ursache, Crohmălniceanu fiind „victimizat”, bunăoară, în 1954, cu 50 000 de lei, pentru volumul proletcultist Aricole și cronici, într-o vreme când salariul mediu era de 947 de lei, iar cu un an înainte Gheorghe I. Brătianu, tot naționalist, murea în bătaie în temniță! Revenind la Papu, nici nu-ți vine să crezi cum de a putut blândul și urbanul savant să pună în pericol statul comunist! Ba chiar l-a pus în pericol, căci și în închisoare el era tot protocronist! Iar naționalismul s-a dovedit adevăratul grogar al comunismului.

Până și un autor lucid și obiectiv, în genere, într-o carte despre revoluția română, Peter Siani-Davies, cade în aceeași capcană din simplul motiv că s-a încrezut numai în bibliografia dintr-o parte a polemicii în jurul protocronismului. Îți vine să zâmbești când un om prob reia senin gogoșile moștenite de la Verdery și de la alții, scriind negru pe alb: „Numiți adesea protocroniști – din cauza accentului pus pe pseudo-supremația gândirii române (dacice) în toate domeniile, începând de la economia politică până la sociologie, ei susțineau că o cultură proprie puternică nu se putea dezvolta decât în stare de izolare față de contaminarea cu valori străine...”. Bineînțeles, autorul crede că Edgar Papu și adepții săi „se bucurau de o tot mai mare prețuire oficială” în dauna altui grup mai mare de intelectuali, adevărați cavaleri luptători, care ar fi produs „scurta breșă de reformă de la sfârșitul anilor '60”. Siani-Davies distinge la sfârșitul anilor '80 două grupuri opuse: „unul relativ mic, indigenist sau protocronist, aflat de partea lui Ceaușescu și a aparatului de partid, și un alt grup, mai numeros și adesea de orientare liberală, lipsit de orice putere sau influență”. În fruntea acestora din urmă ar fi fost Ion Iliescu și Silviu Brucan, care ar fi propus o coaliție între grupul lor, progorbaciovist, și grupul celor „reprimați” din cultură. Culmea e că abia aici Siani-Davies „nimerește” ceva, fiind vorba de influența internaționalistilor de la Moscova care se iluzionau că sistemul poate fi reformat. Numai că sistemul, cum spuneam, va primi lovitură de grație dinspre naționalism, nici-cum pe filieră leninist-gorbaciovistă. Firește, nu e vorba de pseudo-naționalismul lui Ceaușescu.

Pagină realizată de Horia MITREA

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Cu ocazia zilei sale de naștere (21 aprilie 1938) urăm scriitorului și colaboratorului nostru, **GHEORGHE PALEL**, cele mai sincere urări de sănătate, viitoare împliniri și un călduros **LA MULȚI ANI!**

Rugăciune

Stăpâne-nsângerat, Domn al luminii și Veșnicie limpede, lisuse! Tu, care ai primit pe frunte spinii și cuie-adânci în mâinile-Ți supuse,

Tu, Domn al Răstignirii și-nvierii care din cruce ne-ai făcut lumină și Răsărit din rânile tăcerii și cântec din osânda-Ți fără vină -

dă-ne- ncleștarea Ta, dă-ne puterea din ceasul pironirii-nsângerate, să ne primim și cuiele și fierea ca Tine-n marea Ta sig-urătate.

Pe fruntea țării zâmbetul ți-l pune și Neamul care-acum osânda-și duce învață-l Tu amara rugăciune din clipele suirilor pe cruce.

Radu Gyr

Cu mâna Ta ca borangicul lunii, din răni oprește sângele fierbinte, închide-n piepturi geamătul furtunii, sărută-i țării lacrimile sfinte! și sus pe crucea crâncenă, pe care stă Neamul nostru-nsângerat, Tu scrie, lis-use, un aprins inel de soare, ca semn al Învierii ce-o să vină.

Și spune morților din lut să nu blesteme, ci sub trifoi, sub dâmburi, sub secară, să- aștepte pașii Tăi călcând prin țară și sem-nul munților ce vor aprinde steme.

Și spune morților de sub troițe sfinte că va veni cândva o dimineață când Neamu-ntreg va fulgera la viață, cuminecat prin morții din morminte

As-noapte, Iisus...

As-noapte Iisus mi-a intrat in celula. O, ce trist si ce inalt pareă Crist! Luna-a intrat dupa El, in celula si-L facea mai inalt si mai trist.

Mainile Lui pareau crini pe morminte, ochii adanci ca niste paduri. Luna-L spoj cu argint pe vesminte argintandu-l pe maini vechi sparturi.

Uimit am sarit de sub patura sura: - Doamne, de unde vii ? Din ce veac? Iisus a dus lin un deget la gura si mi-a facut semn sa tac...

A stat langa mine pe rogojina:

- Pune-Mi pe rani mana ta! Pe glezne-avea umbre de rani si rugina parca purtase lanturi, candva...

Oftand, Si-a intins truditele oase pe rogojina mea cu libarci. Prin somn, lumina, iar zabrelele groase, lungeau pe zapada Lui, vargi.

Parea celula munte, pareă capatana si misunau paduchi si guzgani. Am simtit cum imi cade tampla pe mana si-am adormit o mie de ani...

Cand m-am trezit din grozava genuna, miroseau paiele a trandafiri. Eram in celula si era luna, numai Iisus nu era nicairi...

Am intins bratele. Nimeni, tacere. Am intrebat zidul. Nici un raspuns! Doar razele reci ascutite-n unghere, cu sulita lor m-au impuns...

- Unde esti, Doamne? - am urlat la zabrele. Din luna venea fum de catui. M'am pipait, si pe mainile mele, am gasit urmele cuiei Lui.

Iisus în celulă

Azi noapte Iisus mi-a intrat in celula. O, ce trist si ce-nalt pareă Crist ! Luna venea dupa El, in celula Si-L facea mai inalt si mai trist.

Mainile Lui pareau crini pe morminte, Ochii adanci ca niste paduri. Luna-L batea cu argint pe vestminte Argintandu-l pe maini vechi sparturi.

Uimit am sarit de sub patura sura: - De unde vii, Doamne, din ce veac ? Iisus a dus lin un deget la gura Si mi-a facut semn ca sa tac.

S-a asezat langa mine pe rogojina: - Pune-mi pe rani mana ta ! Pe glezne-avea urme de cuie si rugina Parca purtase lanturi candva.

Oftand si-a intins truditele oase Pe rogojina mea cu libarci. Luna lumina, dar zabrelele groase Lungeau pe zapada Lui, vargi.

Parea celula munte, pareă Capatana Si misunau paduchi si guzgani. Am simtit cum imi cade capul pe mana Si-am adormit o mie de ani...

Cand m-am desteptat din afunda genuna, Miroseau paiele a trandafiri. Eram in celula si era luna, Numai Iisus nu era nicairi...

Am intins bratele, nimeni, tacere. Am intrebat zidul: nici un raspuns ! Doar razele reci, ascutite-n unghere, Cu sulita lor m-au strapuns...

- Unde esti, Doamne ? Am urlat la zabrele. Din luna venea fum de catui... M-am pipait... si pe mainile mele, Am gasit urmele cuiei Lui.

Cântecul potirului

Când holda taiata de seceri fu gata Bunicul si tata

Lasara o chita de spice în picioare Legand-o cucernic cu fir de cicoare; Iar spicele-n soare sclipeau matasos Să-nchipuie barba lui Domnu Cristos.

Când painea-n cuptor semana cu arama, Bunica si mama Scotand-o sfielnic cu semnele crucii, Purtau parca moaste cinstite si lucii Ca painea, dand abur cu dulce miros, Parea ca e barba lui Domnu Cristos.

Si iata potirul la gura te-aduce, lisuse Cristoase, tu jertfa pe cruce, Hraneste-mă mama de sfant Dumnezeu. Ca bobul în spice si mustu-n ciorchine Esti totul în toate si toate prin tine, Tu painea de-a pururi a neamului meu.

Din coarda de vita ce-nfasura crama Bunica si mama Mi-au rupt un ciorchine, spunandu-mi povestea; Copile, graira, broboanele-acestea Sunt lacrimi de mama varsate prinos La casnele Domnului nostru Cristos.

Apoi, când culesul de struguri fu gata, Bunicul si tata In joc de calcaie jucand nestemate Ce lasa ca rana siroaie-nspumate, Copile, graira, e must sangeros Din inima Domnului nostru Cristos.

Si iata potirul la gura te-aduce, lisuse Cristoase, Tu jertfa pe cruce; Adapa-mă, seva de sfant Dumnezeu. Ca bobul în spice si mustu-n ciorchine Esti totul în toate si toate prin tine, Tu, vinul de-a pururi al neamului meu.

Podgorii bogate si lanuri manoase, Pamantul acesta, lisuse Cristoase, E raiul în care ne-a vrut Dumnezeu. Priveste-te-n vie si vezi-te-n grane Si sangera-n struguri si frange-te-n paine,

Nichifor Crainic

Tu, viata de-a pururi a neamului meu.

Vecernie

Pe-aici, în sus, e schitul la capat de colnic. L-a zugravit pe vremuri Ilarion cel drept Cu sfinti intre stergare de galben borangic Si sfinte-mpodobite cu icusari pe piept.

Auzi, un clopot misca vazduhul peste munti Si se bolteste-n sunet cat cerul de margean De dincolo de lume te-ndeamna să renunti O taina fără de moarte la veacul paman-tean.

Vom asculta din strana vecernia-n sobor Când intra-n schit odata cu pasul serii lent In murmure ca zvonul albinelor în zbor Naluci calatorite din Vechiul Testament.

Cu aur pe odajdii, inbalsamatii tei Vor ingina soborul prin geamurile mici. Eu recita-voi psalmul sublim 103, Iar tu Lumina lina m-as bucura să zici.

Când, la sfarsitul slujbei, vom saruta sfios Argintul sfintei scoarte de Evangheliar, Ne va pareă o clipa ca ne-a zarit Hristos, Miscand încet perdeaua intrării în altar.

Noaptea Învierii

Din spuma de visini rasare conacul Sub nemarginitul safir instelat. Aprins de-asteptare, pandeste buimacul Strangandu-si toporul sub bratu-ncordat.

Troianul de floare l-ascunde ca norul Ce-ar sta sa se sparga in trasnet cumplit. Din sange rachiul, din minte amorul Strapung cu duhoare vazduhu-nflorit.

E noaptea-nvierii. Tresaleta faptura; Tamaie e-n codri si smirna-n gradini, Spre marea minune se-nalta natura Cu ierburi si arbori schimbati in lumini.

Un clopot rasuna, raspund celelalte, Talazuri rotind in eter, Se umplu se vuiet tacerile-nalte Si sufletul lumii se suie spre cer.

Buimacul injura paruta zabava Cu care crestinii se duc spre altar Pur, crinul credintei se leagana-n slava Sa-l miruie roua cerescului har.

Conacul e singur. Ai casei plecara. Zavoarele astazi pe usi nu se pun, Deschisa e poarta oricarui de-afara. In noaptea-nvierii tot omul e bun.

Acasa ramane bunica oloaga. Iisus inviatul luceste-n iatac. Batrana-n fotoliu, sub candeli, se roaga Cand intra navala talharul buimac.

Alaturi e lada crezuta cu-o suma Ce face un diavol din omul marunt, El strange toporul de parca-l sugruma Smuncindu-l in aer salbatic si crunt.

Batrana se uita la el fara frica Cu chipu-n vapae de candeli nimbat, Ea crede ca omul o cruce ridica Si grasul ei canta: "Hristor a-nviat!"

Ce calda blandete, ce miere cereasca E-n glasul batranei ca omu-a-mpietrit? Se narui bratul ce vru sa loveasca, Toporul ii cade cu zgomot icnit.

Se misca naluca Iisus in icoana Si-nvaluite-n aur tacutul iatac, Podeaua rasuna de stranie zvoana De parca-n adancuri ar geme un drac.

Atat a fost totul. Acum se framanta Ca noru-ntre vanturi de nord si de sud; Cu mintea trezita si-asupra-si rasfranta, Se vede deodata nemernic si crud.

Cu spaima zareste, surprinse-n trezie, Duhanii de bezna ce-n suflet s-ascund

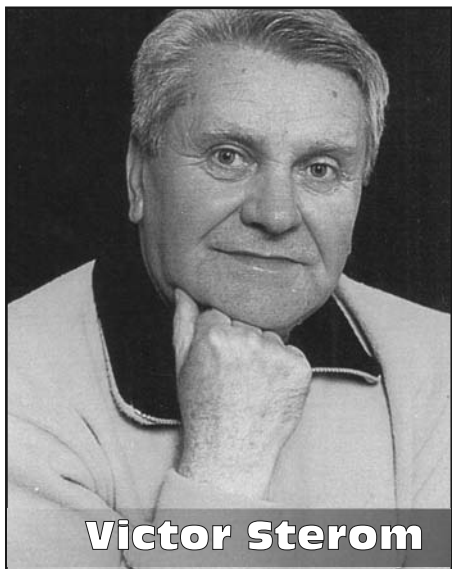
Precum într-o apa cand e stravezie Vascoase jvine tarandu-se-n fund. Sub bolta-nstelata, ce sta-n sarbatoare, Pamantul se-ntinde smaltat ca un pres, Tot omul lumina, tot pomul o floare, Doar el, panguritul, se simte un les.

Batrana-l priveste de parca-l rasfata, Straina cu totul de zbuciumul lui; Ea pare bunica lui insusi de fata Ca-n vremea cand, fraged, era doar un pui.

Mergea impreuna cu sfanta batrana In nopti ca si asta la Domnu Hristos, Radeau ghiociei in chita din mana Si inima floare s-o duca prinos.

O, glasuri de clopot si ropot de toaca, Odrasla de inger ramasa-napoi, Cascada de munte cazuta-n baltoaca, Zapada de suflet topita-n noroi !

Zdrobit ingenunche si geme: "Iertare, Iertare, Iertare", cu grai sugrumat. Batrana-l priveste cu-adanca mirare, Iar glasul ei canta: "Hristos a-nviat !"

Victor Sterom

"Eu eram pe insula aceea de culoare/rătăcit ori poate debarcat cândva/ dintr-un vis frumos ca dintr-o carte/și în noaptea-nsingurată peste unde/ verde-nmugureau lumini; tu, calmă,/lin pe ape-ntr-o corabie treceai/visătoare poate și-așteptai/depărtările s-atingi precum în toamne/păsari Le duse, țara de căidură" (De dragoste - p. 70).

Păstrând natura textuală a „elegiei”, Florentin Popescu (născut la 3 aprilie 1945 în localitatea Lera-Ghiojdu, județul Buzău) seismografiază în acest volum - ediție bilingvă română/al-

Fulguratii

de Victor Sterom

Florentin Popescu ■ Elegia cailor pierduți ■ Editura Domina ■ București ■ 2007

baneză în traducerea lui Baki Ymeri visul romantic compatibil cu timpul prezidat de realitatea trăită și asumată cândva. El își -potoleşte- emoțiile subordonându-le frazării solemne. „Cu aripile lor de iarbă/și aripile lor de cer/mi-au bătut în fereastră/caii, venind de demult/caii pe drugul stingher/nu voiau apă și nici popas,/n-au întrebat de-un băiat,/de-un râu, de-un izlaz/și de-un sat în mine rămas/și-aproape uitat/în goană prin noaptea pustie și grea/caii duceau copilăria mea”. (Elegia cailor pierduți - p. 82)

Nostalgică într-un fel, desfăcând și refăcând același miracol al existențialului, poezia marca Florentin Popescu rezidă în confruntarea ei cu destinul implacabil, fascinant și dureros în același timp, până la strigătul devenit lacrimă și liniște sufletească.

„Trag după mine ceru-acesta

blând/cu recile cărări alunecate-n pia-tră/cu galbene amiezi murite-n. cărămizi - /un vis mă fură-ncet din plâns/ și noaptea câinii umbrelor mă latră;/trag după mine ceasul de tăcere/cu ploi ori cu ninsori peste cetate-/când albele poteci se tulbură-n oglinzi/un gând și-o stranie ursită/de-a duce-un sat în cântec și-a robi înaltul/din sufletul și trupul tău le vinzi...” (Cântec pentru chemat drumurile - p. 12). Elegia cailor pierduți este o carte a memoriei nealterată, concepută sub forma unui monolog ce își caută luminiile și calmul lumii interioare. Așadar Florentin Popescu își programează discursul liric înăuntru - normelor restrictive ale prozodiei cognitive și patetice. Dimensiunea, sau atmosfera fluxului poetic are, intrinsec, subtilități ideatice care se suprapun metafizic sau se intersectează în vibrații ontologice într-un

univers simbolic și parabolic totodată.

"Alb era. cerul și gol precum ora/în care EU rătăceam căutându-te/până dincolo de clopotul mării/de rotundă trecere-a lumii/pe crengi scurgându-se și pe nisip/râul albastru și rece/și straniu schimbându-se-n păsări de mare cu aripi și gheare și trupuri de sticlă,/alb era cerul și gol precum ora/și eu te strigam, te strigam/și păsările luau vorbele mele/ca pe-o pradă-așteptată demult,/se pierdeau în stoluri departe/și-n urma lor, ca o ploaie,/țărnuț se umplea deacouri/poate de aripi, poate de numele tău/pe care-n nisi-puri, până târziu/îl căutam, rostindu-l,și-l chemam/ ca și cum sunetele lui/ vânt ți-ar fi fost aducându-te acolo/drum și-ar fi fost la hotarele zării/și de dor, lângă țărnuțuri,/ar fi-nflorit în mine toți copacii mării" (Alb era cerul și gol precum ora - p. 18)

Gheorghe Palel ■ Cocorii de platină ■ Editura Apaart ■ Târgoviște ■ 2008

În cuvântul editorului, Ion Iancu Vale notează pertinent: „Poezia lui Gheorghe Palel nu este o creație de circumstanță și de atmosferă care să încânte pe moment, ca imediat să fie uitată.Ea trimite la atâtea meditație profundă, făcându-l pe cititor să reflecteze la sensurile majore ale vieții”.

Așa este, din moment ce poetul Palel primește de la viață senzații și într-o deplină conștiință de sine, reușește în momentele de inspirație divină să creeze -lumea- sufletului său. Zbuciumul ființei stă nerăbdător să se topească în ritmul glasului hrănit din tensiuni existențiale.

„Trec prin amurg/Calești de chihlimbar/Trase de cai de nouri albi/Grăbindu-se spre-țărnuțurile mării/Precum un râu/Curgând spre estuar./ Drum ru-

biniu sclipește geana zării/Când Venus se-ntrupează/Ca-n povești/privind/Bla-zoanele/Frumoaselor calești.” (Caleștile de chihlimbar - p. 75).

Cadențele fluxului textual respiră în acest poem limpede și coerent.

Așadar, poemele scrise de domnul Pilei -fie în vers alb, fie în cel clasic și dulce, sunt echilibrate și sublimare ideatic dar și tematic, relevându-ne sensul major al unor mărturisitoare semne lăuntrice și înfioarate în raport cu transparențele cognitive și confesive în același timp.

„Mă cred chemat anume să încerc/Să văd rotunde cercuri în tulpini./ Să le repun concentric cerc în cerc/Lângă altarele cu busuioc și crini./Îmi zboară floarea lunii prin livezi/Petale albe ning în primă-

vară/Când eu port haina-mi veche de zăpezi,/De lacuri, de păduri,de iarbă rară./Oricum sunt cel ce va urma să cadă/Din înălțimi de trudă și de patimi./În mâna voastră-s bulgăr de zăpadă,/Nu strângeți mâna, mă preschimb în lacrimi./Și-atuncea din topirea mea mă doare/Pierzania curatului ei rost/Când lacrimile acestea curg murdare/Din curățenia zăpezii care-am fost”. (Mă cred chemat - p. 90)

Este aici un sens dialectic și ontic înzestrat cu o sumă de motive lirice precum:sentimentul cunoașterii și auto-cunoașterii, întâmplări din cotidian, fragmente biografice în care poemul ajunge să rezidă în relativizare și atitudini într-o identitate.

Poetul Gheorghe Palel se lasă condus în voia reflexivității „cântând” în

spiritul tradiției afectiv și relațional îngăduindu-i revelarea mult râvnitei mărci de personalitate.

„Alături de numele meu am purtat/Norocul ursit de la naștere/Și harul de-a fi uneori lăudat/Pentru un dram de cunoaștere./Cuvintele mamei m-au ocrotit/Pavăză zilelor mele/În ele ca-n Lege m-am sprijinit Ferindu-mă-n vreme de rele./Privirile ei o lumină îmi sunt/Trăiesc sub nestinsa lor pază/Din ceruri de dincolo de un mormânt/Straja ei mă supraveghează./Cât sunt, cât mai sunt pe aceste cărări/Sufletul mamei trăiește/în spiritul meu, în arbori și zări/De parcă mă-nveșnicește./ Vedeti?Nimic nu rămâne-n zadar/Din toate meandrele dramei/Port tainic un titlu nobiliar/Numindu-mă "băiatul mamei" (Titlu nobiliar - p. 64).

Gheorghe PALEL

Un stol de îngeri mi-au atins din zbor
Corzile harpei cu aripile lor
Și au iscat o gravă incantație
În nesfârșita vremilor vibrație.

S-a stins în raza minții Poezia
Băiatului plecat de la Târzia
Să-nvingă învechitele paragini
Sfidând cruzimea vremii fără margini.

Suflet de cer și trupul de pământ
Lut biblic și-nceputul de cuvânt
Mai dăinuie în tristul meu poem
Rimând stângaci profanul requiem.

Dorel a fost ostaș într-o ființă
Și nu părea sortit spre suferință,
Cum n-am crezut că-ntr-o augustă zi
Cumplita veste o vom auzi.

De ce a fost așa? Nu știu să spun
Încerc doar dinspre astre să adun
Sclipiri de diamante pentru el
Bărbatul falnic, care a fost Dorel.

Din viața lui rămâne o lumină
Cu nume de speranță și grădină,
Că a plecat în liniștea eternă

Requiem

Lui Theodor Strujan, in memoriam

Sub steagurile coborâte-n bernă.

El însuși de ursita-i se uimea
Și întreba „Unde e casa mea?”
Răspunsul e ca umbra unui nor:
Acolo, unde-i casa tuturor.

Îndoliați, neputincioși, penibili,
Rămânem vagi viețuitori sensibili
Și-n urma lui, în nesfârșirea albastră
Plângem de fapt evanescența noastră.
Dorel a devenit o amintire
Simbol de demnitate și iubire
Pe Dealul Trandafirilor rămas
Într-un fără de margine popas...

Și, când ne așezăm smeriți la masă
Vedem că el nu mai revine acasă,
Ci ne așteaptă-n taina fără vreme
Unde nu se mai gudură poeme...

Vai nouă, ce mărunți suntem la fel!
O aură de vis a fost și el
Și prin a timpilor fără de șir tempeste
Când ne-am trezit, vedem că nu mai este...

O, îngerii atinsu-mi-au ușor
Corzile harpei cu-aripile lor...
Omul s-a despărțit ca un Cuvânt
Cerule în cer, pământul în pământ.

Gheorghe Palel

Bărbatul falnic ce acum s-a stins
Rămâne un simbol de neînvinș
Și stăruie prin lume mai departe
Lumina-i vie, mai presus de moarte.

Că față de făptura luminoasă
E moartea ea însăși neputincioasă...
Cât unul dintre noi încă vorbește.
Lumina nu s-a stins: DOREL trăiește...

Sub stele... doar tăcerile noastre

...fiindcă odată cuvintele plecate în colind la porțile universului, n-or să mai revină decât ecou pre limba celui ce le-a născut. Cu a-mintirea lor și cu gustul dulce amărui al gândului rotunjit în silabe nepieritoare, vom trăi de acum recitindu-l pe poet „dinlăuntru” ca și „din afară”, cum excelent observă Marius Chelaru în prefața la volumul Stelele Veșniciei, volum apărut sub egida Uniunii Culturale a Albanезilor din România, semnat de Brahim Advjfyli și tradus în românește de poetul Baki Ymeri. Cu Brahim Avdyli am mai avut prilejul să mă întâlnesc prin culegeri și antologii, și, recunosc, din mai puținul ce mi-a fost îngăduit citindu-l, nu am reușit să-l conturez prea bine în oglinda memoriei. De data asta, fiind vorba de un volum integral, destul de bine tradus, lucrurile stau cu totul altfel. Așezat sub semnul timpului etern curgător în percepția autorului, volumul Stelele Veșniciei poate fi (este) o radiografie a evenimentelor și a stărilor sufletești aflate în cumpăna trecerii „întru” „dinspre” a poetului desțărât. Dar „trecerile” nu marchează dureros descriptiv atât starea emoțional vizuală, (deși aici, poetul vedește un talent cu totul aparte) ci mai ales ființa apartinătoare eternului, prin desprinderea vremelnică de conștiință și începuturi. „Ce ușor mă rupe mâna timpului/Și mă aruncă dincolo de atenția lui” (Din poemul „Șoaptele în frunza uscată”) Poetul resimte dureros implacabilul unor situații împăcându-se cu el atâta cât să aibă răgazul mărturiei, istorie și îndemn pentru un „măine” așezat în speranță și crez: „Greu să construiești/Cetățile speranțelor/Cu nisipul disperării/Și viselor căzute/Să le faci ferestre/Greu să construiești/Munți de gânduri/Pe care nu le clinește cutremurul/Acolo unde nu se ține seamă/Unde nu ți se acceptă cuvântul/Uragan să fii/Fără valuri ce te urmăresc/Fără inima cea mare a mării/Sau baltă să fii/Când te împresoară/ Răutatea/Imposibilă devine zidire” (Imposibil) Există multă amărăciune în poemele acestea, tăcere urlând pe dinăuntru, câtă vreme poetul umblă singur sub stelele unui cer asemenea în aparență, dar cu totul altfel pentru fiecare din noi: „Toată viața mea seamănă a pedeapsă/În fața ochilor trece bucuria și nu o pot cuprinde/Prin gură trece viața și nu o pot gusta/ În fața mea umblă adevărul și nu mă vede/Pe alături trăiește lumea și nu mă cunoaște/În spatele orizontului cade

Consemnări prietenești

de Mihai Antonescu

destinul și nu mă ia” (Din poemul „Dincolo de Akeront”) Acum, știu: din singurătate și disperare își trage forța cel ce nu vrea să renunțe la neamuri și adevăr, din plânsul plâns pe dinlăuntru al ființei, să nu-l prețuiască greșit străinul, se nasc aceste poeme excelente, căci sarea și piperul lor, tocmai suferința le-o dă. Suferința, învelită - dezvelită din haloul unui indiscutabil talent scriitoricesc „Ciu-dată pereche eu și singurătatea/Umbra pe malul Jouxide lac/.../O bală goală se clatină pe valuri/În această călătorie de seară/Malurile visului durerea mea le bate” (Din poemul „Pe malul lacului”).

Va să zică, suntem doi sub stele, prietene, și tăcea în pândă altui început.

Brahia Avdyli
„Stelele veșniciei”

Kosova, luna mea împușcată în umăr

“... și se face mai largă noaptea, să aibă loc în cuprinsul ei toate grădinile acelei patrii de lacrimi și nesomn, luna, felinar uitat aprins lângă aripa unui bombardier suspendat între spaime și vis, și ochii copilului rătăcind a nedumerire între doi luceferi inegali, așteptând un răspuns „Pe undeva, prin carnea timpului netimp, colindă o străveche ură tot căutând loc de cântec pentru glonț și pumnal, asta e izbânda istoriei Doamne? iar dacă-i pe-asa, degeaba mai înfloresc merii și cireșii prin grădini, iar gura ce ar fi putut rostui mirarea din ochii acelui copil, zace plină cu țărâna finteii patrii sub roțile carelor vrăjmașe, chiar printre vetrele străvechii Dardania”

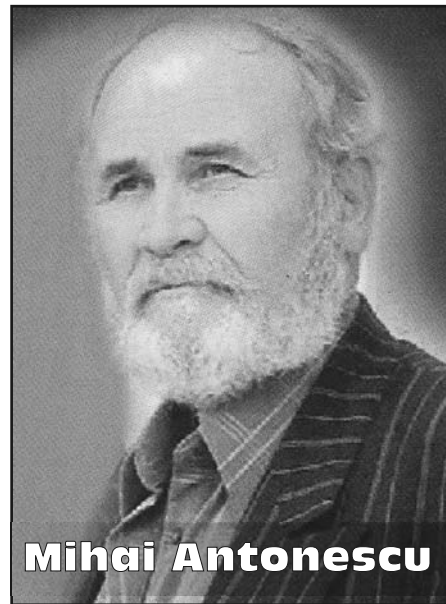
Asta e, cred, cea mai viabilă imagine ce mi-a răsărit dinainte citind paginile din jurnalul fetei Besa Salihu, „PEDEAPSA DIVINĂ”, jurnal apărut cu prilejul împlinirii a zece ani de la bombardamentele NATO pentru oprirea genocidului sârb în Kosova, prin grija și în traducerea poetului Baki Ymeri, și cu o postfață de Marius Chelaru, Besa Salihu este aidoma pietrei în dorința ei de a deveni lacrimă, respir și martor fără voie

ori vină ce i-au marcat copilăria cu traume definitive, chiar sub privirile unui Dumnezeu hotărât să nu se mai amestece în disputa dintre oameni. Jurnalul e spontan, pomenind cuminte despre stări sufletești împărtășite doar hârtiei deocamdată, cuvinte uimiri foșnind ca o pavăză între flacăra tunului și marea fragilitate a trupului creat pentru sărbătoarea iubirii, mai întâi. Copilul Besa Salihu învață despre oameni și cărți între două refugii, despre îngeri și minciună între explozia unei grenade și suspinul înghețând pe fruntea celui căzut în drum, pe când nevoia unei anume singurătăți propice meditației sau ieșirii din labirintul multelor întrebări, se face tot mai simțită, mai dureros necesară. „Într-un timp și într-o vârstă în care visele țin mai mult de infern decât de rai, prin voia altora, Besa Salihu scrie cu lacrima ei crudă despre vremuri și răzvrătiți, anticipândă omul de luptă și de litere, ce, probabil, se va contura odată cu trecerea anilor. „Sper să fie așa, iar „PEDEAPSA DIVINĂ” să însemne mărturia din pământul căreia semințele altor cărți să rodească. Ar putea fi BESA: PROMISIUNEA în care și postfațatorul Marius Chelaru crede cu toată convingerea. „Căci, și blândețea ori mâinile unei bune scriitoare, pot vindeca rana din umărul lunii kosovare, să nu mai sângereze și nopțile altor copii.

Besa Salihu
Pedeapsă divină
jurnal de război

La Pietrele lui Solomon

Sclipitor, nuanțat și frazat, chiar parcimonios cu textul, Mihail Gramescu testează gustul cititorului (avizat, de bună seamă) cu aceste „Povestioare bezmetice” strânse într-un volum, pe cât de elegant obiectual, pe atât de interesant structurat în orizontul retro al creației autorului, apărut, iată, la Editura GRANADA în anul 2008. Abordarea subiectelor în cele 23 de povestioare este una aleatorie, defel liniară sensual și specific genului romanesc, deși în fiecare text luat în parte, această dis-

Mihai Antonescu

ponibilitate se simte, ...întâlnim aici mărturie ce țin de istoria timpului contextual, dar și a implicării autorului, retrageri în umbra orgolios -sentimentală a sinelui neântesit și tocmai de aceea ușor de rănit locul cu întâmplarea și chiar destinul uneori deviat prin răscolul ultimei instanțe către zone mai puțin afective, precum și evadări într-un trecut misterios - cărturăresc, unde mitul și parfumul altui cer se așează pe suflet ca o împăcare, fie ea și vremelnică. E o demonstrație de virtuozitate a lui Mihail Gramescu, o confirmare a spiritului ne-supus tiparului definitiv, că în orice moment poate deambula prin expresii și registre numai lui îngăduite, cu o ușurință și prospețime specifice doar scriitorului autentic, asupra căruia timpul fizic nu are drept de veto. Latura fantastică a textelor „bezmetice” na, suspendă realul într-un imaginar confortabil atât pentru autor, - chiar transcederea, o vedem ca pe o modalitate de punere mai bine în lumină a ideii constructive - cât și pentru cititorul mai puțin obișnuit cu trecerea prin lumini și umbre invitând cu precădere la subtext, cum ades și-a propus autorul. Timpul creației este unul nedefinit, chiar dacă, datat cu multă precizie de altfel, va să zică, liantul dintre întâmplări, treceri sau pe treceri, trebuie urmărit în desfășurător, ca să ne lămurim până la bucurie de marea disponibilitate a lui Mihail Gramescu în arta prozei moderne." Povestioarele bezmetice " ar putea fi și un subtil demers asupra limitei dintre bine și rău, a rezistenței individului în fața marilor tentații ale vieții trăite cel mai ades, în derivă. Altfel, până la Pietrele lui Solomon și descifrarea sensului ce le face să dăinuie, drumul nu ar fi unul tocmai fără izbândă, dacă acceptăm (apreciem) cum trebuie iocul și parabola.

Mihail Gramescu
Povestioare bezmetice

Dan Robescu

DOR DE SEVERIN

Să-ți fie dor de Turnu-Severin
E ca și cum îți este dor de tine
Străjerul Daciei purtând cum se cuvine
Cununa lui Traian în nou destin

Dar luptele menite-n timp să doară
Au semănat în urma lor morminte
Pe care-au înflorit în „Zori” cuvinte
Vorbite românește-ntăia oară.

De-aici cuvântul „Dor” ținut aproape
De inimă, pleacă înspre Moldova
Către Ardeal, în Dobrogea și vorba
Uniți ne strânse, lacrimă-ntre ape

Cu dor de Severin când se oprește
Și Dumnezeu vorbește românește

INVENTATELE NINSORI

AIDEI ANDRIȚA

Cât mi-am dorit să fie cineva
Să-mi știe gândul sau să mi-l dorească
Cu bucuria lui să mă-nsoțească
Și să-l consider drum în viața mea

Aveam nevoie de curaj să văd
Că viața nu-i nebună întâmplare
Sau aparență care zilnic doare
Cu întâlniri în care nu mai cred.

Și iată că aleasă de credință
Cu îndrăzneala celui ce-a dorit
Îmi pot primi răsplata în sfârșit
Și dovedesc râvnita biruință

De-acum să se-amăgească visători
De vor, cu inventatele ninsori.

LUMINA DE PAȘTI

Au înflorit castanii peste rând
Să le trimită celor dragi lumină
Să poată bucuria lor să vină
Să stea cu noi în clipele din gând

Au înflorit și ne zâmbesc frumos
Și suntem mai curați la chip și minte
De Paști avem lumina dinainte
Cu amintiri ce ne iubesc duos

Și din puținul nostru luminat
Mai dăm cu gândul bun și-n altă parte
Să ne păstrăm acum prin gest aparte
Recunoștință celor ce ne-au dat

Lumină peste tot, lumini de bine
Lumini în noi, lumină de la Tine

Un Richard al III-lea al vremurilor noastre (2)

Victor ATANASIU

Obiectivitatea lui Dinu Săraru, vizavi de personajele sale, cu care nu are nimic de împărțit, este o expresie a maturității romanului românesc însuși din momentul de față.

Lumea și-a ieșit din țâțâni. Ciocoi vremurilor noastre sunt ridicoli că umblă cu bodyguarzi, dar și impun; își permit să umble cu bodyguarzi. (De aceea, afirmăm că scriitorul joacă la două capete, încă din titlul opului său). Ei sunt oameni decasați, depravați, dar și capabili, lucizi (iar luciditatea este o expresie maximă a inteligenței). Jupânul observă la un moment dat, (și aceasta este o probă extremă a unei lucidități curățite de orice formă de automenajamente, pe care doar spiritele mediocre o au), că lumea s-a întors „cu curu-n sus”, se aduce ca dovadă că lucrurile stau chiar așa, particularitatea că el însuși și coechipierii lui (adică „noi”, cum se exprimă el), sunt în vârful piramidei. Luciditatea naratorului, lipsită de orice iluzii, își află un corepondent și în luciditatea personajelor lui (amurale, dar nu și imorale).

Lumea, deci, și-a ieșit din țâțâni, ca-n Shakespeare, dar faptul este perceput dintr-o perspectivă burlescă, pe care favoriții, iar nu vitregiții sorții o pot avea. Aceștia din urmă au de ce să problematizeze asupra condiției umane. Hamlet nu a urmat la tron tatălui său și avea motive să mediteze la nesfârșire, întrucât împlinirea sa fusese obstrucționată. Jupânul este purtător de cuvânt al unui Claudius, care nici nu se teme, nici nu va avea de ce să se teamă: a apucat prin mijloace criminale tronul, dar sabia lui Hamlet nu va ajunge niciodată să-l străpungă. Un Claudiu al vremurilor noastre are bodyguarzi de un profesionalism ireductibil, deci și de o operativitate ireproșabilă și inflexibilă. Un Claudius asupra căruia veghează în permanență, cu toate simțirile ascuțite și fără milă Laleaua Neagră din romanul lui Dinu Săraru.

Ibrăileanu a făcut un veritabil studiu despre onomastica personajelor lui Caragiale. Și cele din Ciocoi noi... merită o cercetare aprofundată în acest sens. Eu ofer aici doar câteva sugestii.

Coriolan Pomposu e omul ale cărui merite nu erau recunoscute pe vremea lui Ceaușescu. Faimosul Coriolan din antichitate a devenit un rebel pentru că nu i s-au recunoscut meritele. Firește, Coriolanul timpurilor noastre și-a manifestat disponibilitatea, și el, de rebel, pe vremea lui Ceaușescu, dar sub plapumă, ca să zic așa.

Faptele, interpretate fără finețe, ar reliefa că piticul Coriolan minte. El pretinde că ar fi scris pe vremea când regimul ceaușist își trăgea suflările din urmă, un eseu teribil de îndrăzneț, cum se vede din imaginarul titlu al imaginarului text. În realitatea, el fusese sărbătorit în cutare „cuib de pui de elefanți”, pentru altă alcătuire, de al cărui conținut ne dăm seama imediat, din moment ce „Pompi”, cum îl dezmiardă ultima soție, fusese ridicat în slăvi, întrucât întocmise

Dinu Săraru

„admirabilul rechizitoriu doctrinar al marasmului lumii occidentale, pe care, la noi cel puțin, nimeni ca tovarășul Coriolan Pomposu nu le-a disecat cu atât de savantă aplicație analitică”.

Nu trebuie să interpretăm lucrurile „terre à terre”, chiar dacă e vorba de adevărul brut, acel aspru adevăr. (Respectarea unui asemenea percept e recomandată energetic de Danton, iar Stendhal își însușește pe de-a-neregul un asemenea punct de vedere, din moment ce recomandarea primului apare ca moto la un roman fundamental al celui de-al doilea). În realitatea, Coriolan visa să scrie acel eseu despre marele rege, care a domnit în Anglia pentru un timp scurt (1483-1485). Atenția pentru un asemenea subiect, interpretată corect psihanalitic, traduce un complex de inferioritate, al cărui corolar firesc este dorința de a-i fi aidoma tiranului formal anatemizat. Coriolan ar fi vrut să scrie nu nu știu ce poliloghie conformistă, ci eseuul său despre Richard al III-lea, personalitate pe care se face, de ochii lumii, că o condamnă, dar care, în esență este (cum se va vedea din însăși conduita lui postdecembristă, de fapt, în principiile deductibile a se afla în spatele acestei conduite) pentru el un mit. Și un om cu personalitate (cum Coriolanul acestor vremuri este, la rândul său, cu asupră de măsură!) nu se dă bătut până nu se ridică la înălțimea miturilor sale (Mitul – plasabil la nivel teoretic – este modelul, la nivel practic). Marele rege de acum de mai bine de o jumătate de mileniu în urmă nu s-ar fi rușinat de acest discipol târziu și carpatin al său.

Pe moment mai fac o singură precizare. Eroul lui Dinu Săraru e pompos, într-adevăr, ca să-și ascundă micimea fizică (prin frizura de cocoș, prin tocurile gigantice de la pantofi), dar, pe de altă parte, în jurul lui există pompa unei ceremonii continue, oricine transformându-se într-un lingău terorizat. Nu mai puțin, și el merită toată pompa, ca și ducele de Gloucester, viitorul Richard al III-lea, oricât ar fi fost acela de cocoșat și lipsit de unele degete de la o mână.

Didi Sfișul indică, prin numele său,

o natură de sălbatică câinoșie și aroganță, nu mai puțin de un îngrozitor apetit alimentar și etilic (pielea lui e argăsită, grație unui consum impardonabil de alcool, iar burta lui e deschisă, asemenea aceleia a unui rechin, în-gurghiturii de fudulii fumegânde, despicăte parcă aidoma unor scoici, ceea ce este subliniat aici e parafrazat din text, pentru a-i indica pulsul valorii la nivelul expresiei). Toate sunt la el la nivelul apetiturilor unor dinozauri. Dar vremea lor a trecut și urmașul lor s-a ghemuit într-un trup de broască, cu sfiiciune firească în fața adevăratelor fiare ale vremii.

Dandu Patricianul este un adevărat patrician prin bănetul lui, dar, altminteri rămâne o structură grosieră și antipatică, chiar și prin fapra că la el există pasiuni sublime. În noaptea în care mult mai tânăra (în raport cu sine) și faimoasa stea a baletului național urma să-i capituleze, Bucureștiul părea un imens stârv, cum notează scriitorul.

Urma să se consume o jertfă supremă, iar cadrul în care se va consuma va deveni, ca și un element care dă, într-o celebră poezie, dominanta spațiului liric baudelairian, „une charogne”.

Urmează Erotida. Fără a considera că aici Dinu Săraru a dat cea mai fericită probă a inspirației sale de „naș”, (dimpotrivă, a fost oarecum „tezist” prin trimitere) personajul se circumscrie onomasticii, grație atracției inefabile pe care o stărnește. Vorba marelui poet Fernando Pessoa: „iubesc, deci nu știu de, pe cine și ce iubesc”. Erotida are o fascinație iradiantă, deci e expresia unei forțe erotice iraționale, tulburi, de găsit în „ambalajul” unei artiste supreme, prețuită în cadrul unui regim totalitar sau al unuiia democratic, rămas cu tabieturi totalitare. Iar tabieturile, care sunt de fapt expresia unui modus vivendi totalitar, se conservă în orice regim democratic, din moment ce există poporul și aleșii săi; deci o elită, în legătură cu care însuși poporul decide formal că ar fi trebuit să aibă în mână pâinea și cuțitul. Aceasta se întâmplă mai cu seamă, mai ales după căderea de la putere a unui regim francamente totalitar, deci, într-o primă etapă de tranziție. Omul de-abia s-a desprins din maimuță, sau, vorba lui Bernard Shaw, nu s-a desprins de tot. Într-un asemenea moment, ca să-l parafrazez pe Jupânul, lumea se află cu posteriorul în sus (ce să fac, sunt critic, sunt dator să rămân, măcar pentru păstrarea aparențelor, la nivelul unei anume eleganțe stilistice) și parvenții își permit să facă ceea ce făceau odinioară aristocrații pur-sânge. Erotida este un mit pe care lumea îl apreciază ca atare. Făcând abstracție de care regim politic ar fi vorba, există o consecință firească: numai un lider, existent în carne și oase, poate să o deguste în carne și oase, trecând dincolo de aperitivul elogiilor. Atunci poți să fii o iubită napoleoniană, poți fii amanta lui Adolf Hitler sau Gheorghiu-Dej. Poți să fii deci Mme Georges, poți să fii inegalabila interpretă a cân-

tecului Lili Marlene, poți să fii Maria Tănase. Dar cine sunt cuceritorii, cucerii de supreme mituri artistice feminine? E vorba de faimosul învingător de la Lodi, care brusc avea să devină (și să rămână!) mitul poporului francez, apoi e vorba de mitul poporului german (pe o anumită perioadă de timp), în sfârșit, e vorba de un om care a pus atât de bine mâna pe puterea politică în România, încât a fost stăpânul acestei țări, măturând din calea sa nu doar pe Regele Mihai (ceea ce era relativ ușor, dat fiind sprijinul extern), dar și pe Ana Pauker (ceea ce s-a demonstrat a fi o probă de subtilitate diplomatică).

Cine este însă Dandu Patricianul, ce-i permite lui „să consume”, el, personal, carnea ascunsă în cochilia unei neprețuite scoici? Iată o probă de impertinență impardonabilă. Cum adică, Dandu Patricianul își permite să fie iubitul Erotidei, ceea ce nu și-ar fi permis nici Liderul (firește, cel din roman), dar nici Sultanul (tot din roman; toate denumirile au o simbolistică pe cât de străvezie, pe atât de percutantă). Își permite însă Dandu Patricianul! Și-a bătut joc de tabieturi, deci de o adevărată scară de valori, exprimată prin acestea, un nenprocita care de aceea e musai să fie pedepsit. Dandu Patricianul își arogă, la nivelul vieții așa zicând personale, drepturile de sultan al sultanilor, iar în casetele, incriminatorii politic pentru el, (iar acest aspect e esențial), există și incriminarea erotică.

El trebuie sancționat pentru că a încercat o nepermisă ardere a etapelor. Casetele sus pomenite reliefează că jigodia și-a intrat în pielea de cuceritor.

Dinu Săraru și-a fructificat experiența sa de cronicar dramatic în descrierea măiestrelor interpretări ale lăutarilor de la „Șarpele-roșu”.

E de semnalat o perfectă stare de adaptare „la obiect”. Interpretarea ți-ganilor va fi fost inevitabil barocă, comentariul din carte este inevitabil baroc. Se poate spune, pe de altă parte, că aici Dinu Săraru face un fel de critică imaginară, cam în sensul în care propunea G. Călinescu că s-ar putea face o istorie literară imaginară, cu scriitori imaginari și opere așidărate. În cazul de față, romancierul l-a „înghițit” pe criticul de teatru. Atare operație de devorare se exercită, vom vedea, și pe alte planuri. O critică imaginară se face și prin înghițirea de către romancier și a unui alt potențial comentator, anume unul specialist într-ale coregrafiei. Erotida nu are un prototip cert, nu avem vreo probă palpabilă că va fi existat aievea, așadar se face o critică imaginară, anume una cu oarecare tinctură extatică, iar în marginea interpretării unei mari balerine, care-ți creează iluzia că te-ar smulge de la sol și, apoi, senzația usturătoare că picioarele ți s-au întors pe pământ.

Oricât ar fi (și este!) atracția Erotidei de inefabilă, nu trebuie să ne îmbătăm cu apă rece. După atâta îmbuibare de sublim, să ne întoarcem la realitate.

Va urma

Proze ghilotinate

Mircea CONSTANTINESCU

Cuvințele. Tipul meu de socializare (dincolo de prezența la un serviciu sau altul) din ultimul deceniu alunecă pe un tobogan tot mai strâmt; cafenele, restaurante, redacții, parcuri, trotuare, instituții, vizite, grădini de vară, toate astea s-au rarefiat, unele chiar dispărînd înainte de termen. Contactele îmi sunt tot mai scurte, mai rare, deficitul de comunicare, normal, crescînd într-o aceeași proporție. Comunicare însemnînd și ascultare. Ascultare însemnînd și sesizarea/notarea unor expresii ori locuțiuni interesante, pitorești sau doar argotice. Mai cu seamă adolescenții - nu mezinul meu, deloc aplecat spre a se exprima în fața mea altfel decât firesc, - dar și tinerii sau cei transbordați de viață sub cochilia de deșcă bătrână (ne-maivorbind de nimbul țopesc-savant al glăsurilor feminine ce-mi învăluia auzul, cândva, de-a latul unor descinderi frauduloase...) îmi furnizau perle, câteodată extrem de tentante pentru proza ce-o dezlănțuiam. Eforturile executate întru conservarea rapidă a expresiilor sau propozițiilor atingeau deseori ridicolul, comicul sau, mult mai grav, interpretarea eronată a gestului de a-mi consemna pe hârtiule, bonuri, bilete de autobuz, carnețele... prin băi, veceuri, scaune de local, taburete de dentist sau de sală de așteptare..., gest tradus de niscaiva răuvăzători prin... exercitarea unei activități subversive (de informator, în cel mai bun caz). Ca și acum "agenții" își poartă vreodată instrumentarul la vedere!... Mă rog, ... "ca nori lungi pe șesuri"... Dar fiindcă tot l-am citat pe Eminescu, voi continua cu "eu am răs, n-am zis nimica". Prin urmare, astăzi, degringolada mea somatică s-a unit, printr-o alianță doar aparent sperjură, cu o imposibilitate crescător apăsătoare de a mai găsi răgaze, de a mai reuși să despart veghea de somn, timpul oficial

Mircea Constantinescu

de lucru de timpul personal de lucru, contactele cu străinii de contactele cu laptopul și televizorul și radioul și familia (ordinea e aleatoare și nu tocmai)... Dintr-un serial englezesc (britanicii știu să facă seriale durabile), am cules cândva replica unui inspector-șef care, sassist până dincolo de măduva spinării, îi dezvăluie unui sunbaltern simpatic-de-novice (dar, of course, cunoscător de calculatoare...) că - secretul era știut de mii de ani, încă de la Homer citire, - "totul se învârtă în jurul a două axe, sexul și banii"; insul, respectiv protagonistul, dezabuzat, decrepit (în linie intelectuală...), înșelat, dezarmat (în linia comună a speranței când nu mai e nimic de sperat), băutor solitar, becher până la o vârstă înaintată, degustător de simfonii și opere, absolvent de Oxford, se simte obligat să transmită urmașilor din branșă, altminteri flegmatic și dezgustat, că mobilul crimelor (crima = act asasin care presupune deliberare, voliție) se reduce la... sex și bani. Tot din serialul respectiv: "Căutarea adevărului nu-i pentru cei slabi de înger". Mărturisesc, pentru tagma lectorilor amatori de fotbal, că am ales continuu să urmăresc seri-

alul "Inspectorul Morse" în defavoarea meciurilor echipei preferate, transmise aproape simultan. Tristețea incommensurabilă (nu-1 voi copia, acum pe Topârceanu, cu acea "tristețe iremediabilă", defapt o glumă serioasă...) care acoperă ca un rimei, ca un fard de ten, ca o sincopă respiratorie finalul acestor episoade TV, toate împreună, mă azvârle-n stradă, și la propriu (se rotunjește nocturn ora când trebuie să-mi duc bichoacele la păscut), și la figurat. Din nefericire, scenaristul serialului a decedat săptămânile trecute, în puterea vârstei, după ce a constipat vanitatea Academiei Americane de Film, obligată să-i confere nu mai știu câte statuete Oscar pentru "Pacientul englez"...

Dintre vorbulețele reșapate în ultimele luni, am selectat pe următoarele: "nasol momentul, dar mișto coliva! (= când funeraliile cuiva devin un moment aproape festiv prin invitarea televiziunilor și a unor vedete) - să mai inventăm o țopă, un țop (= procesul invers față de fană, de la) - e mușcător de pernă sau suflător în ceafă? (= e un homo pasiv sau unul activ?) - i-ai dat vecinei contoarul peste cap? (= te-ai culcat cu

ea?) - un curcan cu cap de cretă (= un polițai stupid) - o striptură de-asta (= combinație depreciativă dintre stripteuză și friptură; pentru cei nou sosiți în țarcul argoului, amintesc că, prin perioada studenției, circula termenul defripturistă, cu semnificarea imediată a disponibilității unor femei decise să cadă la pat pentru un vin și o friptură; în acei ani, striptizul nu se putea practica și caracteriza doar regimurile capitaliste inechitabile, defuncte, imperialiste etc; asocierea fonică cu scriptură, fie și în accepția laic-estetică, livrată de structuralismul și noul roman franceze, este involuntară și perfect inutilă) - vule vu șparle franse? (= parafrază ironică, valabilă doar în anumite contexte, a binecunoscutei formule voulez vous pariez français; e o contagiune de mahala-citadină-cu-pretenții între verbul de inspirație țigănească a șparli și formula franceză deja citată) - mi-ai luat o vorbă din cap (= exprimare cvasitautologică pentru m-ai întrerupt și nu mai știu ce ziceam; la limită, ar putea fi un transfer semantic pentru mi-ai furat ideea/gândul) - sielito Undo da contrabanhe (alambicare prețios-argotică, probabil sugerată de celebrul refren muzical celito Undo...; în română, nu deținem diminutivări pentru cer, boltă, țării, văzduh, precum acest "ceruleț" spaniol; Undo = senin; restul formulării e o spaniolizare forțată, vrînd probabil să sugereze... <e liber/ai verde să faci contrabandă>...) -stomacul lui era un cazan de țuică (= sugestia directă pare lipsită de nuanțări conotative) - când mai apare câte o personalitate (= iar o contragere, evident între personalitate și nulitate; efectul e unul benefic, în sensul că, prin calambur, se estompează, se atenuează eventualul impact jignitor) - mai puțin, mai salcâm asta" (= bănuiesc că bietul salcâm e convocat aici doar fonic, florile și miresmele salcâmului constituind un topos liric relativ viguros și deloc negativ; "veniți, privighetoarea cântă și liliacul a-nflorit", clama un Macedonski, nu fără rost; liliac este un sinonim pentru salcâm; poate că, totuși, emitentul a vrut să sugereze că momentul/persoana reprezintă ceva lipsit de frumusețe sau, în tot cazul, supralicitat prin calități nemeritate...).

S E M N A L

George Bărligeanu, din Târgoviște, este unul dintre admiratorii și cunoscătorii vieții, operei și personalității complexe (dar singulare) și de excepție a Monahului Delarohia.

De altfel, „Jurnalul fericirii” reprezintă una din cărțile azimut ale prospectărilor sale existențiale, după câte am putut înțelege.

În consecință, într-un număr viitor, domnia sa, va interveni în paginile revistei noastre cu un material eseistic privitor la ceea ce a fost și ce reprezintă încă Nicolae Steinhardt pentru cultura și spiritualitatea modernă românească și chiar universală.

➤ I.I.V.

S E M N A L

➤ text și ilustrație de Liviu-Gabriel SIMIONESCU

M E D A

Meda era o lupoaica tanara, roscata. Știa că așa o cheama, pentru că așa o strigau copii de când era un puiut. Pesemne datorită petei cenușii de pe piept, ca un medalion.

Timpul trecuse, se maturizase și ajunsese și ea mamică, cu mari dureri daduse naștere la doua ghemotoace vii, jucause, pe care le învăta ce e viața în Tartasesti. Campuri, case, garduri, oameni mai buni, mai rai... si infernul: soseaua nesfarsit de lata pe care goneau monstrii.

Isi lasa puii dupa gard si ii dadacii sa nu se miste de acolo, si traversa cu grija soseaua: intai primul sens, apoi al doilea. Ajunsese cu bine la gardul omului bun, de unde stia ca va primi ceva pentru pui. Arunca o privire inapoi si ingheta. Puii neascultatori si neatenti pornise dupa ea si o masina in viteza ii spulbera pe amandoi.

Fara sa se gandeasca, se repezi ca vantul spre pui dar un alt monstru o izbi in plin, aruncand-o prin aer ca pe un bolo-

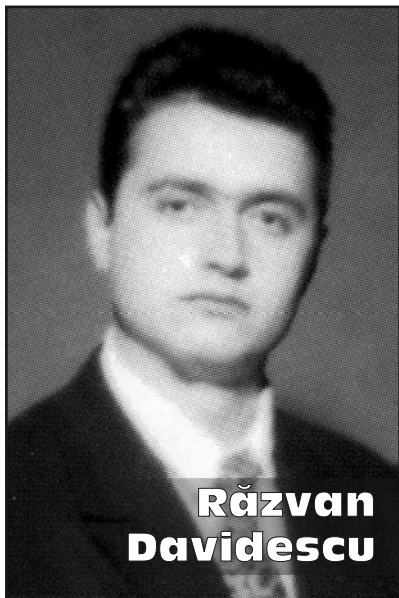

van. Se ridica de jos ametita si isi tara puii morti in sant. Simtea o durere surda, de nesuportat, dar nu de la ranile de la cap, ci undeva in piept. Capul il simtea gol, vidat, de parca nu ar mai fi avut creier.

Isi mai privi o data nepuntincioasa puii morti, apoi se duse si se aseza demna in mijlocul drumului, cu fata spre monstrul ce se apropia. Dar monstrul se opri...

Despre ADEVĂR și MANIPULARE

Răzvan DAVIDESCU

Răzvan Davidescu

Omul percepe și trăiește realitatea înconjurătoare sau exterioră, ajungând să aibă, evident, păreri sale și să se situeze atitudinal pe o anumită poziție vizavi de fenomenul existențial în genere. Aceasta la nivel individual, însă experiența istorică a ființei umane, convenționalizate și instituționalizate într-un întreg unitar numit generic „societate”, încearcă să impună maselor anumite direcții de gândire, de opinii, de mod de viață.

Numai că nu întotdeauna societatea are o atitudine corectă și intenții curate în ceea ce privește prioritățile omului ca persoană liberă și creată cu un singur scop - acela de a ajunge la asemănarea cu Creatorul, adică de a ajunge să fie iubire.

Societatea se constituie într-o entitate atomizată și aglutinată care vine din ce în ce mai frecvent și mai flagrant în contradicție cu Dumnezeu însuși. Aceasta deoarece societatea a ajuns să reprezinte, prin excelență, istoria, veacul, materia sau tot ceea ce intră sub incidența legilor finitudinii, compunerii și descompunerii, determinismului și morții. Evident că oricine își revendică apartenența la aceste coordonate sau

atribute se află pe o poziție antagonică și disjunctivă cu lumea eternă, cu lumea nepieritoare a lucrului în sine, cu însuși Dumnezeu.

Individul sau, mai demn și creștinește spus, persoana umană își păstrează libertatea doar atâta vreme cât reușește să sesizeze, în mod clar, demarcația ultimă până unde poate să se revendice la lume și să-și asume actele acesteia fără a veni în contradicție cu voia lui Dumnezeu. Este vorba despre invitația Mântuitorului de a ne supune autorității lumești doar până acolo și atâta vreme cât aceasta nu ajunge să-și asume și drepturile lui Dumnezeu.

Ori, astăzi, sub impulsul unui bombardament informatic și mediativ fără precedent, curentul de opinie oficial al societății ajunge să fie primit ca un verdict, ca o lege infailibilă. Cu alte cuvinte, societatea, ca reprezentantă a veacului, a ajuns să-L substituie pe Dumnezeu în conștiința maselor. Tot ce ne este prezentat și etichetat în mod oficial și tot pe atât de mult artificial ca fiind oportun, util și de bun augur devine automat normativ, la modă și de o necesitate imediată. Iar acele glasuri și conștiințe care mai îndrăznesc să gândească cu propria minte și să se opună curentului sunt anihilate prin execuții de imagine publică și etichetate ca desuete, retrograde, naziste, șovine, rasiste, antisemite, homofobe, naționaliste, fundamentaliste, conservatoare, etc.

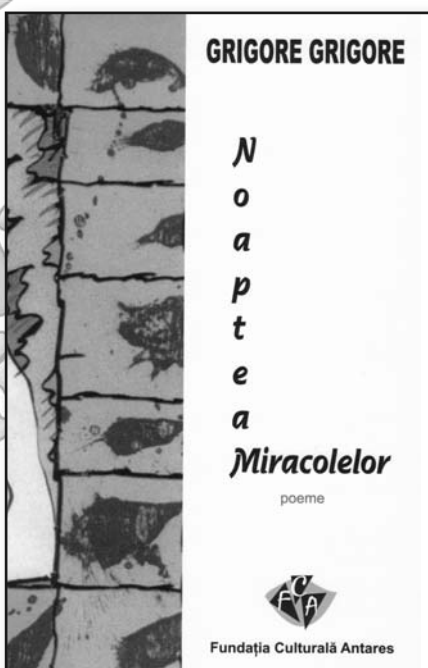
Bunăoară, trebuie să acceptăm și să credem când societatea ne spune că o armată de ocupație este de fapt o armată de eliberare. Sau că invadarea unei țări independente și suverane este un generos gest de propagare a valorilor democratice. Sau că masacrarea absolut criminală a păsărilor, porcilor sau altor categorii de animale, cu scopul absolut evident de des-

ființare a proprietății private și de punere a proprietarului într-o totală dependență de sistem, este grija dorință de a ne feri de microbi și viruși, chipurile devastatori. Sau că imperialismul dement și demonic este lupta cu niște teroriști ce abia își țin izmenele pe ei și care, de fapt, sunt ultimii partizani patrioți ai unor țări eminamente desființate în modul cel mai cinic, sub privirile unei opinii publice dezinformate, manipulate și tâmpe. Sau că intenția de desființare a națiilor, prin subminarea economiei, prin desființarea învățământului, prin haos organizat și prin exhaustivă lipsă de scrupule, este acțiunea de supremă binefacere a mai marilor lumii acesteia, care, ca niște adevărați părinți ai omenirii, încearcă disperați să ne scape de crize mondiale financiare, morale, religioase, interetnice, interconfesionale, economice, politice, militare, interculturale etc.

Domnilor, văzând toată samavolnicia unei societăți ce ne îmbie să credem că profanul este sacru și nebunul e cuminte, vă somez să ieșiți din vârtoarea lumii și să mizați pe adevăr, pe curaj și pe tot ceea ce Dumnezeu Cel Bun ne-a chemat să facem și să fim atunci când, din dragoste pentru cei puțini, a venit în noroiul lumii, punctând cu Eternitatea Sa efemerul istoriei.

Riscând să nu rezonoz, cel puțin estetic, cu cele spuse imediat mai sus, totuși, în încheiere, scârbit, îmi împrapiez și eu poziția și replica marelui filozof și om de suflet român, Petre Țuțea, care, întregat fiind: „Ce mai faci?” a răspuns: „Mă simt asemeni unui vultur trist care, înălțat la zenit, urinează cu un dispreț creștin asupra veacului XX”. Și, după cum vedem, cu atât mai mult merită această admonestare veacul XXI.

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Fie ca spiritul Sfințelor Sărbători ale Paștelui să vă readucă liniștea și concordia, să vă lumineze sufletele și să vă călăuzească spre tot ce ar trebui să fie bun, frumos și curat în Lumea noastră.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Societatea Scriitorilor Târgovișteni
aprilie 2009

Poetul lunii aprilie: Doru Mareș

Doru Mareș

* * *

poate că mult mai bine ar fi
să mă retrag din afaceri
să renunț la tabla de șah pe care sînt vi-
olat
în stare de zilnică remiză digitală
să o șterg de pe ring
să încep în sfîrșit să cresc anemone
și să vă povestesc cum mi-a refăcut
luna virginitatea
ca lui tenesee williams
hei
mai sînt la shop semințe de anemone
minunate
vapoaze semințe de anemone
sînt
într-adevăr sînt la shop semințe de
anemone
minunate
vapoaze semințe de anemone
dar ce folos
bagă-ți mințile-n cap măi băiete
lasă anemonele
și shopurile
las' că știm noi ce e și cu shopurile
și pune-ți cravată
da
pune-ți cravată și costum
da
pune-ți cravată și costum și prezență
obligatorie
la culesul firelor de nisip

* * *

pentru clădirea gloriosului nostru shop
nostru
nostru
nostru shop
cu reclame
în limba maternă

* * *

miroase a cadavru
și cerul e un himen uriaș
pe care ridicarea noastră sălbatecă
în van încearcă să-1 sfîrtece
în balta de sînge închegat a orașului
se tîrăsc morți cariați
fantomele anului unu
convenție convenție
pentru această lume
suprasaturată de pașapoarte pentru o
identitate comună
ca o groapă comună a libidourilor con-
damnate capital
la ghilotinarea eticilor ridate
esteticilor refulate
convenție convenție
pentru cordoanele ombilicale
dintre reiatele pe care le emit
convenție convenție
muhamad aii
catch me if you can

Poeme din volumul Mimând orgasmul social

această piatră filozofală
această uriașă crăpelniță
după care ăștia se țin
cu limbile tîrîte prin noroi
mă lasă la fel de rece
ca gheața adevărului ei
ca vanitatea nisipului ei latent
asemeni unui spînzurat
bolnav de paradontoză
colcăind de paraziți
și de iubite agățătoare

* * *

văzută lateral
opera seamănă cu o cazarmă
prin holuri nu se mai sărută fete
se citesc regulamente
poate o voi găsi
maybe i can be free
poate-mi va curge o lamă
peste vene
pîna voi deveni tot mai transparent
tot mai senin
cum cerul dintr-o dimineață
cînd am refuzat
să-mi fac datoria lor
afară din mine
cu toate cazarmele
afară din mine
cu toate conclavurile
cu toate năravurile lui galileo
urlînd de pe cruce
și totuși se mișcă
și totuși vă voi privi fix în ochi
cu buzele lipite
de buzele sexului iubitei

* * *

bordeluri bordeluri
mai multe bordeluri
hai să-ți dau un leac de frică
doamnă
hai să-ți dau un leac de frică
în spațiul polifonic unde
la masa umbrelor
iubitele mele declasate clasate
își dispută întîietatea în transcendentalia
unor amore e godimento
vino cu mine
doamnă
să alergăm
estropiați ce sîntem
prin corbii amintirii
să cîntăm
certe balade des pendus heurefux
și să ne dezbrăcăm
de prima floare
mușcîndu-ne firesc
coapsele

stau singur în colivia de refulări
scormonind asiduu în groapa cu
niciodată nimeni nimic
ispitit să mor o singură dată înainte de
moarte
dar cum asta fără curajul
de a ne hipersexualiza
de a ne sociosexualiza
de a îngenuchea în colțul respirației
păsării skyzo
o infantilă dorință
de fly robin fly
up up to the sky
de down robin down
down to ezra pound
hei cum o mai iubim noi
pe această femeie
cum o mai iubim noi

pe această mariejeanne
regina sexului nostru divin
circumcis pe frenul lacteu
cum o mai iubim noi privind-o în poster
o mînu propria o pater noster
cum o mai iubim și cît sîntem de înecat
în seva sexului
dulcii păsări skyzo

* * *

întîi mi-am deșurubat coasta a cincea
apoi am scos o secțiune transamazoni-
ană
de inimă
mirosea grețos
și pulsa
ca o meduză urzicătoare
din plictiseală
am împrumutat-o prietenilor mei
după ce se uscaser bine
și semăna cu un broscoi bubos
peste care a trecut un buldozer
plictisiți și ei
prietenii mei mi-au redat-o
nu e gonflabilă
ziceau ei
nu e gonflabilă
drăcia asta
arunc-o
arunc-o
nu face nici cît iarba strivită
de trupul mării magdalena
tîrfa unuia christos
dintr-un film
suedez

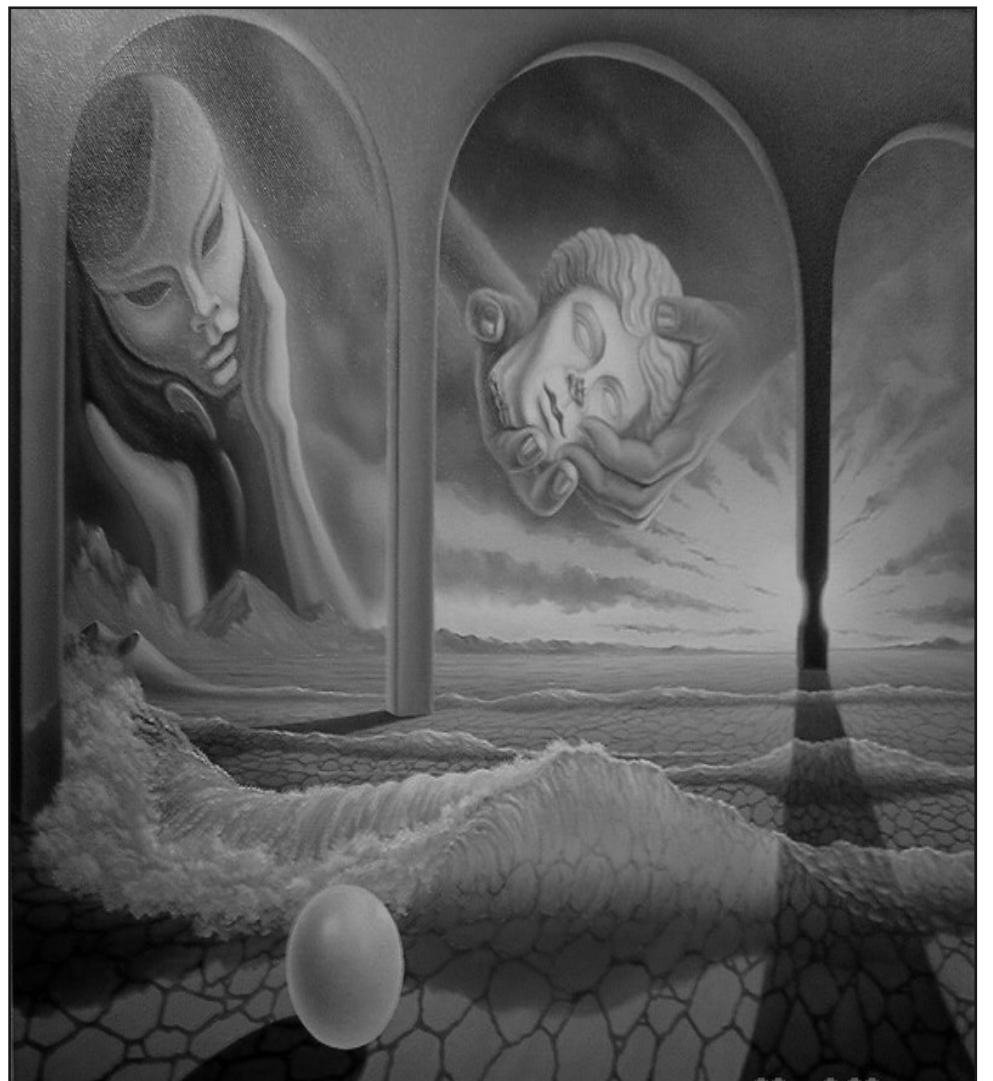
* * *

inconștient
umflu un prezervativ
și îl sparg în dinți
inconștient
umflu un prezervativ
și îl sparg sub tălpi
inconștient,
umflu un prezervativ

și-i produc o extincție exhaustivă
absent
umplu cu apă caldă
o femeie de gumă
și-mi dușez creierii
absent
umplu cu apă caldă
o femeie de gumă
și-i sorb însetat artezienele sinilor gon-
flabili
absent
umplu cu apă caldă
o femeie de gumă
în vederea unei crime acvatice
dulci sărbătorile
pomului de crăciun

* * *

în fața acestor femei
așteptînd poezia ca pe un sex întîmplă-
tor
capabil să provoace orgasme repetate
nu-mi mai doresc decît o iubită cuminte
cuminte draga de ea
care să facă trotuarul
siagura meserie cinstită pentru o femeie
să o aștept calin la domiciliu
oprind la jumătate recitirea unui aforism
din nietzsche
aprinînd un marlboro
și privindu-i chiloții asudați de un sifilis
terțiar
să o iau pe genunchi ca un bunic
și privindu-i probele color
dintr-o revistă de popularizare a zoofiliei
să-i povestesc despre ultimul stimulent
cu ghivent
primit de la cetățeanul țeava de refulare
să-i ascult ultimul banc sadic
pe care-1 știu de acum 23 de ani și 9
luni
cînd preocupat de interese majore
am părăsit din neatenție
spațiul locativ din testicolele tatălui meu
cu creierul ros de cancerul unor circum-
voluțiuni adînci
pe care bate pas de defilare le mîle de
secole
să-i cînt tremurat ca un bătrîn trouver
sois prete pour jouir maitrey
moi j'suis făt frumos din tei
superman made in u.s.a.

De ce avem nevoie de IUBIRE?

Anton GAGIU

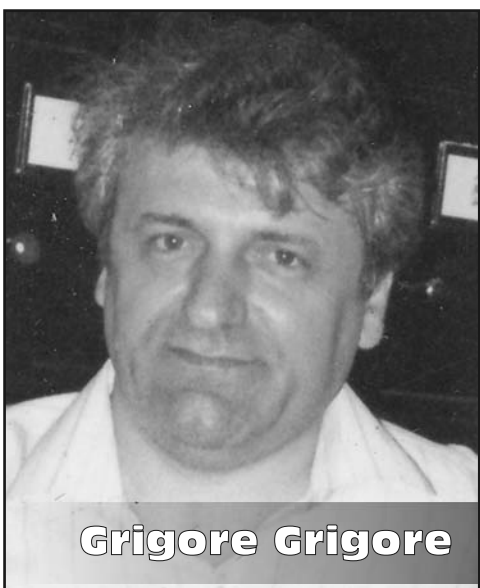

Atunci când pornim prin viață avem doar identitate biologică și socială prin care ne diferențiem de alții la fel ca noi. Suntem entități care „creștem” și în interior și în afară, altfel spus și în ființa noastră și în mediul care ne găzduiește. Există însă ceva care ne determină să ne identificăm cu misiunea pe care o avem în calitate de „creatori și beneficiari” ai harului divin, acest ceva este IUBIREA. Numai ea poate să ne înalțe spritul, să ne purifice, să ne dea speranțe, să ne călăuzească în misiunea noastră de...muritori. Iubirea nu e o stare fizică, nu e materială, deci nu are miros, gust, nu poate fi văzută și nici pipăită. Dar poate fi (sunt nesigur pentru că nici eu nu am apucat s-o înțeleg pe deplin),

poarta pe care odată intrați, vedem culorile adevărate ale vieții de dincolo de noi, bucuria și speranța ținându-se de mână, lacrima ce coboară spre zâmbetul fericirii, privirea ce adulmecă orizonturi mirifice, apoi auzim cum gândurile răzbat până la inimi să asculte povești de dor și vedem chiar dorul însuși sălășuind în trupuri purificate de durerea de a iubi. Pentru că iubirea e o dulce durere. Dulce pentru că te conduce spre amăgire, o atingi, apoi simți cum din foarte multe părți înțeapă, transformându-se în ace de gheață ce-ți ating inima. Nevoia de iubire e ca nevoia de viață, poate e chiar viața însăși, poate e doar o copie a ei la scară mai mică, sau poate e chiar trecerea noastră spirituală între două stări biologice total diferite: viață și moarte. Atunci când atingi limbile jucăușe ale unui foc simți cum prin mii de fire te înțeapă, cum frâng în interior voința de a i te supune, iar apoi instinctul aruncă platoșa care se pune chezaș durerii. E consolarea pe care noi o primim de la instinctul de conservare. Așa este și iubirea ce te arde cu dorințele ei ascunse sau nemărturisite, ca apoi să te încătușeze definitiv, iar de la cătușele pe care ți le pune până la a te transforma în scrum nu mai este decât un pas. E vorba de un scrum figurativ, acel „ars” sufletesc care te convinge că iubirea e doar o...speranță pentru viața în sine sau himera că sub jugul ei vom deveni abonați la victorii. Cum n-ați simțit că iubirea vă dă aripi, că vă ridică pe culmile pe care nu ați îndrăznit să le

visați vreodată? Atunci înseamnă că trăirile dumneavoastră nu au fost sub jugul dulce și amar al iubirii, ci doar sub poala ei de vânt, o adiere abia perceptibilă, un suflu dulceag care v-a creat impresia de zbor, dar a fost doar o amăgire. De aceea iubirea este profesorul nostru permanent care ne învață reguli de viață și nu cere niciun onorariu pentru asta. Fără iubire existența este doar o ardere mocnită, fără flacără, nu lasă scrum și nici cenușă, o trecere pasageră de la o stare la alta, de la una la care ai o misiune (aceea de a iubi) și o alta în care te încearcă divinitatea ca pe propria ei creație. Iubirea dă sens vieții, e singura stare a spiritului care-ți creează părerea de rău că părăsești această lume, altfel, indiferent cum ai fi trăit trecerea spre eternitate fără iubire nu lasă nimic după tine, nici măcar o urmă biologică. Iubirile pot fi multe sau puține, unice sau multiple, pot fi personificate sau idealizate, împlinite sau gândite, platonice sau pasionale, pot fi oricum, dar fiecare poartă în substanța lor ceva din firea purtătorului, o entitate, un simbol, o ștanță a ceea ce suntem sau ceea ce sperăm că suntem. Nimic nu este atât de personal ca iubirea, nimeni nu poate spune că iubește ca altul, suntem unici prin modul în care trăim, visăm sau chemăm iubirea, poate de aceea suntem atât de diferiți unii de alții. Modul de a iubi este ca stilul de viață, de comportament, ca propria noastră personalitate, este la fel de diferit ca și entitatea biologică, altfel spus, e un ADN

care ne personifică, pentru că iubirea trăiește în corpul nostru, crește, devine odată cu timpul, cu o singură deosebire față de entitatea noastră biologică, nu se degradează cu trecerea timpului, ba chiar capătă înțelepciune, e înțeleasă altfel pe măsura trecerii timpului. Nu degeaba se spune că: „iubirea nu are vârstă”. Nevoia de iubire este ca starea de sete sau de foame, un instinct primar care e cizelat de educație, de mediu, de modul prin care purtătorul înțelege lumea și viața, pentru că iubirea asemenea unei flori sau a unui copac trece prin mai multe stări: aceea de sămânță, de mugure, de altoi, de plantă fragedă, apoi adultă, ca în final să ia starea generală a purtătorului și să-și caute un loc al ei distinct în ființa acestuia, pentru că numai așa pot trece împreună de la starea materială la cea spirituală, adică eternă. Ce am fi fără iubire? Numai umbre, nici urmă de lumină. Doar o materie amorfă care percepe într-un anumit mod realitatea, iar apoi o transferă în mediul ei ca pe o reflecție indirectă. Iubirea ne face puternici sau slabi, ne dă vigoare sau ne lasă flămânzi în bătaia vântului, ne călește sau ne lasă să tremurăm la cea mai firavă supărare a naturii umane. Fără iubire nu prindem din mers nici caleștile trase de măgari răpciugoși, dar-mite armăsari hrăniți cu jăratec, rămânem într-o expectativă permanentă așteptând doar finalul. E vorba de finalul piesei în care nu jucăm niciun rol, pentru că suntem doar figuranți.

Grigore Grigore

Grigore GRIGORE

Sonet acrostih

Mi s-a-ntâmpnat să nu mi se ajungă
Aer în piept și lacrimi între pleoape
Nici între maluri presupuse ape
Ori nori pe cer și mărunțiș în pungă.

Lăsam în urmă ca să se adape
Enoriași pictați pe lat și-n dungă
Și-ngenuncherea care să-i străpungă
Cu-n semn de piatră din tăceri să-i scape.

Un vis lăsam și restul ca tăcere
Nici-o speranță ca să facă semne
În lacrima care să ne îndemne
Curgea pe buze ca un stup de miere

Hulliți-vă, ca lumea să dispere
Iubiți-vă atunci când ea de lemn e.

Puiu V. MOICEANU

Primăvara

Rar prin sită de mai scapă
Rătăcit, un fulg de nea.
Pe pământ e strop de apă
Și din el pământul bea.

De pe horn nici o scânteie,
Iar tăciunii strânși-n vatră
N-au putere să mai deie,
Vălvătaia de altă data.

Tușa Safta-n băătăură
Tot stuchește printr-un dinte,
Huo! potaie taci din gură
la un boț și fii cuminte.

Cerga-i scoasă în pridvor,
Perne cinic precum o claie
Cum nu are băcător
Ea cu pumnii mici le-nmoaie.

Scoarțe, velnițe, marama
Ies din lada ei de față,
Cum trecut-au anii doamne,
Parcă ieri a fost odată.

Cu hârlețul brazde taie
Bulgării îi sfarmă-n mână,
Mai răsuflă, iar se-ndoaie
Tare-i greu să fii bătrână.

Iar cu ochii hăt departe
Toată zarea o scurtează,
De azi, singur, de la noapte,
Va ploua, ea decretează.

Babele încep pe întâi,
Moșii după nouă

Ziua n-are căpătâi
De nu ninge, sigur plouă.

Prier

Legănată stă pe-o frunză,
Întrebând de-o să plouă,
O micuță buburuză,
Cu ochii spălați de rouă.

Cu joben și papion,
Frac și ochelari de soare,
Fluturii joacă șotron
Gâze toate, hora mare.

Pe cireși, salcâmi-n floare
Mii albine-n recital
Deși e amiaza mare
Bondarii au sosit la bal.

Ursul cântă la trombon,
Primăvara pe-o frunză,
Măgarul – etern bufon,
Vulpea e pe post de muză.

Zeci, broscui tenori pe lac
Pupeze la patru ace,
Fluieră pe pitpalac
Cărui gura nu îi tace.

Destine

Femei iubite și amante
Una de-o zi alta de-o noapte
Pe toate eu v-am sărutat
Și de păcate v-am iertat.

Femei cu trupul de felină,
Toate port aceeași vină
Una nu mai ține minte
Sărutul meu le-a fost veșmintă.

Femei roșcate, blonde,
brune,
Tăcute, blânde sau nebune
Când vă sărut și vă alint
Iertați-mă de mai și mint.

Femei iubite trecătoare
Păcat că sunteți muritoare,
Primii o lacrimă-n dar
n-am dus pe una la altar.

„Eu am rămas celibatar”.

Iubito

Dă-mi sânii ca să scriu
poeme
Dă-mi gura toată ca să tac,
Să pot privi prin negre gene
Cum buze roșii se desfac.

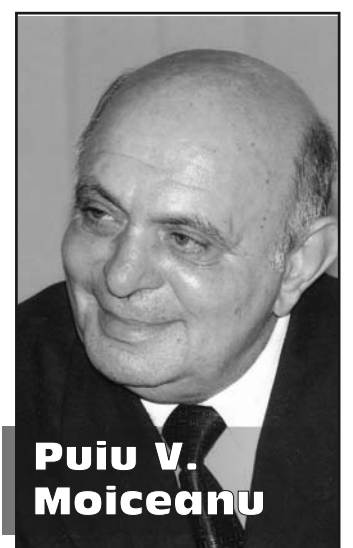
Toarnă, umple cupa toată
Să sting setea de cuvinte,
Dă-mi acum ca și-altădată
Trupul tău gol de veșmintă.

Zeci săruturi să pot pune
Peste trupul tău curat,
Mângâieri să se adune
În iubire și păcat.

Dă-mi iubito, dă-mi din toate
Mângâieri, sărut pe sân,
Și să ierți dacă se poate
Că bărbatu-i un păgân.

Ispite

Mai cad în deseale ispite,
Iubirea încă nu-i păcat.
Nu sunt singurul ce minte,

Puiu V. Moiceanu

Primul ce te-am sărutat.

Sânii tăi precum o cupă
Buza groasă și adâncă,
Se sărută, se bea după,
Nici un strop nu se aruncă.

E păcat un strop să cadă
Bate cepul la canea
Ca și fulgul de zăpadă,
Se sărută, apoi se bea.

Umple cupa cu păcate,
Lasă viața de apoi
Dă-mi iubito de se poate
Cupa plină, sânii goi.

Ca să pot face cu ochiul
La stacana cu ispite,
Să sting oful și deochiul,
Ca să scap de jurămintă.

Creativitate în interpretarea artistică (1)

➤ **Ana-Maria PULBERE**

Impresionismul în pictură Precursori ai impresionismului în pictură

Impresionismul este o mișcare artistică, manifestată la început în pictură, mai târziu și în muzica, mai ales în Franța, și care marchează desprinderea artei moderne de academismul tradițional. Pictura impresionistă s-a dezvoltat în perioada dintre anii 1867 și 1886, caracterizată prin concentrarea asupra impresiilor fugitive produse de o scenă sau de un obiect, asupra mobilității fenomenelor, mai mult decât asupra aspectului stabil și conceptual al lucrurilor, preferând pictura în aer liber și folosind o cromatică pură și tușuri fine de penel pentru a simula lumina reală.

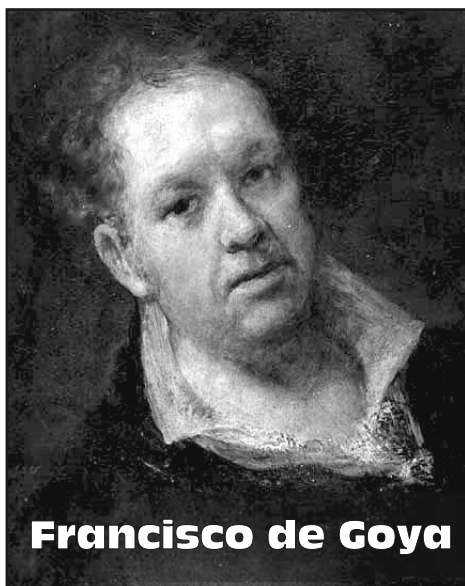
Precursorii cei mai reprezentativi ai perioadei impresioniste au fost pictorii spanioli, englezi, francezi și Școala de la Barbizon.

Pictorii spanioli ai acestei perioade sunt Diego Velasquez (1599-1660) și Francisco Goya (1746-1828).

Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (n. 1599, Sevilla - d. 6 august 1660, Madrid), unul din cei mai cunoscuți pictori spanioli din sec. XVII-lea. Reprezentant al stilului baroc, s-a remarcat în special ca portretist la curtea regelui Filip al IV-lea al Spaniei. În același timp, Velázquez este creatorul unei noi viziuni și al unui nou mod de zugrăvire a naturii. Acest lucru a determinat ca, la sfârșitul secolului al XIX-lea, majoritatea impresionistilor să valorifice în pictura lor moștenirea lui Velázquez.

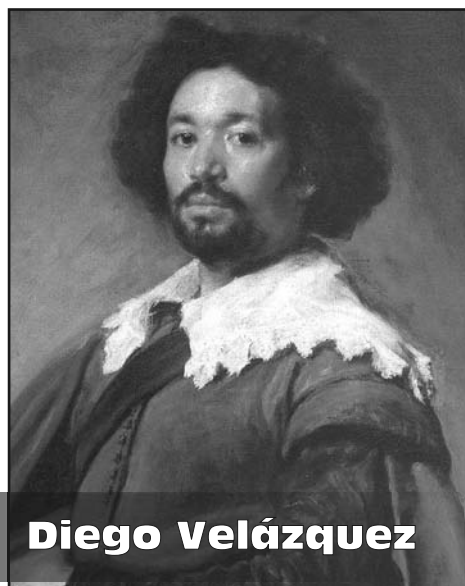
Francisco José de Goya y Lucientes

IMPRESIONISMUL - O NOUĂ MODALITATE DE EXPRIMARE ARTISTICĂ

Francisco de Goya

(n. 30 martie 1746, Fuendetodos - Aragon - d. 16 aprilie 1828, Bordeaux - Franța), important pictor și creator de gravuri spaniol, la răspândirea secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea. La un secol după Velázquez și cu un secol înainte de Picasso, Goya este punct de referință pentru două veacuri de pictură spaniolă. Ani de-a rândul Goya a fost artistul curții regale, la fel ca și mulți alți pictori ai secolului al XVIII-lea. Ar fi rămas probabil creator al unei picturi liniștite, echilibrate, dacă nu s-ar fi îmbolnăvit: surzenia îl izolează de lume și îl eliberează de con-

Diego Velázquez

venția picturii oficiale. La aproape cincizeci de ani, Goya pornește într-o incursiune în străfundurile misterioase și zbuciumate ale sufletului omenesc. Ochiul lui sarcastic, demascator, nu iartă pe nimeni.

Pictorii englezi ai acestei perioade sunt reprezentați de William Turner (1775-1851) și John Constable (1776-1837).

Joseph Mallord William Turner (n. 23 aprilie 1775, Londra - d. 19 decembrie 1851, Chelsea, Londra) a fost pictor și gravor britanic peisagist, reprezentant al romantismului. Specializat în peisaje și

scene marine, era considerat de impresionistii francezi ca unul dintre principalii modele artistice.

John Constable (n. 11 iunie 1776 - d. 31 martie 1837) este peisagistul prin excelență. El reprezintă, poate cel mai fidel, modelul pictorului care pleacă dimineața cu șevaletul în spate și se întoarce târziu, în noapte. Constable s-a impus în peisagistica engleză și, apoi, universală, prin felul desăvârșit în care a știut să aștearnă pe pânză soarele, ploaia, norii, verdele crud al pădurii, jocul cromatic al florilor. El s-a încăpățânat să picteze peisaje într-o vreme în care genul acesta nu interesa pe nimeni. "Nu voi fi niciodată un artist popular - pictorul acelor onorabili domni și doamne - dar asta mă salvează de la a deveni ridicol" - Constable a devenit, de fapt, unul din cei mai mari pictori ai lumii.

Lucrări reprezentative: "Șantier naval" - 1815, "Flatford Mill" - 1817, "Car cu fân" 1821, 130,5 x 185,5.

Pictorii francezi ai aceste perioade au fost Gustave Courbet (1819-1877) și Jean Auguste Dominique Ingres (1780-1867).

Gustave Courbet, nume la naștere, Jean Désiré Gustave Courbet (n. 10 iunie 1819 - d. 31 decembrie 1877) a fost un pictor francez, care a condus mișcarea artistică a realismului din secolul al XIX-lea al picturii franceze.

Jean Auguste Dominique Ingres (n. 29 august 1780 - d. 14 ianuarie 1867) a fost un pictor francez neoclasic. Deși Ingres se încadra el însuși în tradiția pictorilor istorici, precum Nicolas Poussin și Jacques-Louis David, spre sfârșitul vieții sale, recunoașterea sa generală a venit din aprecierea remarcabilele sale portrete, atât desenate cât și pictate.

Sonete

➤ **Mihai MERTICARU**

Colecționarul

Prietenului George Băescu

Un vis cioplit în marmură rece
Nu-i mai de preț decât un zâmbet fugar,
Spunea cândva prietenul tău Pindar
Și, după el, alții încă vreo zece.

Așa ai devenit colecționar;
În acest sport, nimeni nu te întrece.
Privirea caldă nu te lasă rece,
Chiar de-ar fi un cal troian trimis în dar.

Deții în colecție miriade
De surâsuri caline, prietenoase,
Colorate, transparente sau fade.

Altele îți mai aduc și ponoase,
Dar sunt și din cele-așa de lipicioase,
Că nici nu simți cum ceru-n cap îți cade.

Dragostea

Născută din rouă și călită-n foc,
Te-ademeneste cu limbă de miere,
O mie de sacrificii îți cere,
Cu rațiunea nu se împacă deloc.

Merge de-a dreptul, nicum prin

unghere,
Nu-i prea place să stea sub oboroc
Și nici nu prea are parte de noroc.
De n-o lauzi din belșug cu lacrimi,
piere.

Cu trup de șarpe și fire de felină,
Chiar din cenușă poate să renască
Îmbăiată în lumină divină,

Pretinzând că durerea îți alină.
În orice clipă, cu altă mască,
Nu te lasă până nu te face iască.

Întâlnire

Pe cer nu-i soare în ziua-n care nu vii,
Frunzele cad, iarba se usucă,
Amintirile dulci se fac nălucă,
Lumea toată se umple de grozăvii,

Cumințenia umblă hăbăucă,
Se succed cataclisme mii și mii,
Se hurducă pământul din temelii,
Se clatină ca o coajă de nucă.

Iubire, amintește-ți de întâlnire,
Iubito, nu mai contenește să tune,
Salvează Universul de la pieire!

Fie-ți milă de-ntreaga omenire,
N-o lăsa să cadă în genune,
Vino odată și fă o minune!

Între-bare

Iubirea e o ieșire din tine,

Din Franța, un celebru coleg ne spune,
După ce-a strâns ceva amărăciune
Și vrea pe a noastră să o aline.

Cum ai putea să ajuți un tăciune,
Care a ars în flăcări cu suspine,
Să se înalțe verde pe coline
După ce ascultă o rugăciune?

Nu găsești răspuns la astă-ntrebare,
Chiar dacă pe domnul Sfînx l-ai întreba,
Ori ai primi un cuvîntel, între ba

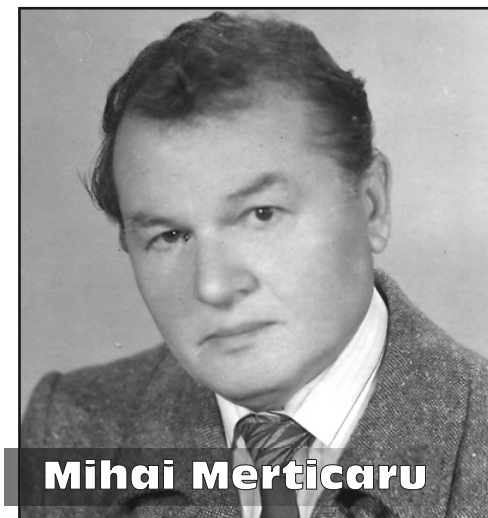
Și nu, consemnat ca o lumânare.
Orișicum, nu vei găsi pe careva
Ca să-ți arate ușa de intrare.

Coșmar de buzunar

Sedus discret de-o umbră sempiternă,
Te paște încercuirea abstrusă,
Fata morgana, mai mult presupusă,
Ruptă din fumul stătut de tavernă.
Valuri de flăcări, istorie dusă,
Amurg vopsit într-o culoare ternă,
Univers fetid cu steagul în bernă,
Mașinărie infernală sub husă,

Lume reîncarnată, furibundă,
Plânsul din răs, erupții de vezuvii
Tristele nemărginiri inondă.

Vid și pustiu, priveliște imundă,
Scorburi, conduite sparte și efluvii,
O orchestrație pentru diluvii.

Mihai Merticaru

Rugă

Te-au dus și m-ai pus stăpân peste pustiu,
Dar nu i-ai prevăzut măcar o oază,
Zilelor nu le-ai croit nicio amiază,
Azimutul l-ai boit în plumburiu.

Și s-a făcut un frig de Bobotează,
Și ninge din abundență cu cenușiu.
De atunci, altă culoare nu mai știu.
Vino, că toate pietrele oftează!

Las' să-ți cadă prisos de bunătate
Asupra frunții mele reci și sterpe
Așa cum s-așază înaltul cer pe

Negrele ape cu seninătate.
Eu o voi implora pe Euterpe
Să-ți țese numai vise colorate.

Idei în dialog

Monica Mureșan de vorbă cu Melania Cuc (secvențe)

- **Melania Cuc, ești o scriitoare cu o bogată experiență – peste 19 titluri apărute până acum, începând din 1985 până în 2008, te rog să îmi spui cum vezi raportul biografie/livresc în ceea ce te privește.**

R: Cred că cele două laturi sunt complementare în definirea unui scriitor. Biografia mea conține etape care au ars, sau m-au „ars”, prin asimilarea, atât cât s-a putut, a unui eșantion firesc din marea literatură a lumii. În ceea ce privește creația mea literară, aici prefer să „cobor”, mai mult, în adâncul conștiinței; lecturile care m-au format sunt, totuși, cheia de boltă a cărților pe care le-am semnat până acum.

- **Revoluția din 1989 ne-a aruncat direct și brutal într-o lume guvernată de materialitate, uneori chiar sălbatică. Cum au stat lucrurile în ceea ce te privește?**

R: Nu am fost pregătită pentru lumea în care trăim de 20 de ani. Deși nu fac parte dintre scriitorii care au intrat în Literatură în epoca anterioară, prin poeme dedicate sistemului de atunci, am avut până în 1989 și succese de reviste literare. Așa cum susțin și criticii avizați, sunt un produs al Revistei Luceafărul, unde am publicat poeme, dar mai ales acel gen de reportaj literar, care m-a definit ca stil particular, și care constituia, pe atunci, o noutate în literatura noastră.

Tot atunci a fost perioada când am debutat editorial, cu o plachetă de poeme, dar am și depus la Editura Cartea Românească romanul Impozit pe dragoste, care ar fi trebuit să apară în 1990. Evenimentele sociale și politice mi-au luat-o înainte, romanul acesta a apărut ceva mai târziu și la o editură cvasinecunoscută. Aș putea spune că am pierdut trenul, că nu am fost în atenția criticii de elită. Am căutat să compensez, în timp, prin calitatea scrisului, și deși m-am mutat cu arme și bagaje la Bistrița, am continuat să scriu, să public și mai ales să-mi creez un stil numai al meu. În literatură ca și în viață mă dezamăgește mimentismul de orice gen.

- **Au rămas în noi urme din mentalitatea „epocii de aur”? Cât de adânci și de ce?**

R: Sigur. Eu, spre exemplu, am crescut în plin avânt comunist. Pionieră, utecistă, nu am fost membru de partid, dar nu consider că asta a fost un merit al meu. M-am lăsat dusă de val, mi-am trăit viața normal, așa cum mi-o trăiesc și azi. Valorile umane nu s-au schimbat în esența lor, noi ne-am schimbat. Nu mai vrem să fim egali decât cu ... cei mari. Nu ne plac cei slabi, cei nevoiași. Suntem contaminați de consumismul occidental, numai că noi consumăm invocând perioada de sărăcie în care nu găseam în magazinele neaoșe decât ceea ce „cădea” de la export.

Eu continui să trăiesc, mă străduiesc să trăiesc normal. Ca ins nu m-am schimbat în ultimele două decenii. Mi-am păstrat prietenii vechi, mi-am făcut și prieteni noi. Nu mă măsoar cu nici unii dintre ei în conturi bancare, nu invidiez și nu-mi doresc mai mult decât am. De „dosare, șantaj, atacuri la persoană...”, ce să zic? Nu fac parte din lumea mea și nici eu din lumea lor. Trec pe lângă mine, uneori, rîcoșând, sigur că mă obligă să îmi pun întrebări, să mă înfurie

Monica Mureșan

chiar această vânătoare de oameni. Îmi revin la timp, și îmi spun că VIAȚA mea este așa cum mi-o fac. Cel puțin am conștiința împăcată că am făcut tot ce a depins de mine, și „înainte”, și „azi”, să trăiesc onest, cu folos.

- **Plecând de la o carte de Alice Wheaton „Iertare și compasiune”, să vorbim despre tema responsabilității față de noi: suntem conștienți de durerea pe care o pricinuiți altora prin**

Melania Cuc

Ceaușescu! Ordinea mondială nou creată cred că este cea vinovată. Vinovat este numai un fel de a spune, pentru că istoria este aproape întotdeauna neelucidată. Nu generațiile de azi vor afla cum au stat, atunci, lucrurile.

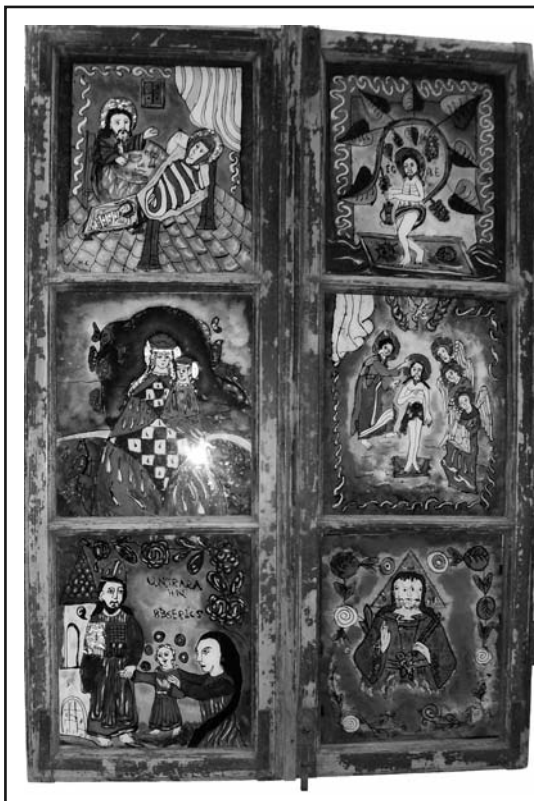
- **Va avea loc împăcarea, creștinește, iertarea creștinului de către creștin, și în general a omului de către om, când încă suntem pe granița dintre urmărit și turnător, cotropit și atacator? Există to-**

să ne manifestăm liberi. Că noi nu prea avem „instrucțiunile” de aplicare a liberului arbitru ori nu respectăm ade-vărata semnificație a libertății, asta nu mai e treaba lui Dumnezeu. Ar fi ca și cum el ar trebui clipă de clipă să refacă lumea din cauza greșelilor fiecăruia! Or, aici nu e vorba de o joacă de-a facerea lumii.

R: Când te joci de-a creația e musai să-ți asumi și răspundere. Ca fii ai unui tată ceresc, se cade să facem tot ce ține de noi pentru ca El, Tatăl să fie mândru de noi. Canadienii, printre care am trăit o vreme, au simplificat demult relația lor cu Dumnezeu. Spun că noi, oamenii, trebuie să facem doar ceea ce depinde de noi ca... oameni, restul ține de Dumnezeu, iar dacă, în aceasta ecuație un lucru nu iese cum am vrea noi, nu noi suntem Vinovații: așa a vrut Dumnezeu! Noi, românii, din păcate ne atribuim vina – fie că o aveam sau nu într-o situație dată, cred că avem o „bucurie” ascunsă de a ne victimiza.

- **Oferim noi un produs cultural exportabil, competitiv?**

R: Nu avem încă pregătit un produs cultural original care să facă audiență și să aducă valută forte în țară, nu pentru că nu am avea creatori de artă și cultură de ex-

Icoane
realizate de
Melania
Cuc
și trimise
revistei
„Climate
literare”
cu ocazia
sărbătorilor
pascale.
Mulțumim.

neiertare, ură sau răutate. Ne îmbolnăvim din cauza lipsei de iertare?

R: Cred că iertarea este o noțiune care face parte, ar trebui să facă, din psihoterapie. Iertarea ține de noi și nu de cel pe care vrem să-l iertăm. Dar cred că, cel mai bine ar fi să nu avem de ce să spunem: Iartă-mă! Te-am iertat. Știu că nu se poate, oameni suntem. Rău, răutate... sunt noțiuni care ne domină uneori fără voia noastră. Țin de dorința noastră de-a domina o situație, de-a fi în avans într-o situație, de-a deține puterea, faima și banii. Poate... deși, la viața mea, am văzut și animale, aparent fără rațiune, rele din naștere.

- **S-a pus problema dacă este vinovat și trebuie iertat poporul român pentru împușcarea cuplului Ceaușescu.**

R: Nu poporul l-a împușcat pe

leranță în lume; dar la noi?

R: Când văd pe harta lumii cum scapără trotilul, cum izbucnesc focare beligerante aproape zilnic, nu pot să nu mă gândesc la bietul Malthus. Poate este chiar nevoie de războaie, de cataclisme pentru a nu depăși, demografic, un număr de oameni pe km pătrat locuit. Împăcare, iertare... sunt cuvinte ca mierea în toate religiile, nu doar noi, creștinii susținem că suntem iertători și iubim. Si totuși, marile religii ale lumii au dus și cele mai crâncene războaie: în numele iertării și iubirii de Dumnezeu, s-a ucis. De ce Dumnezeu, în marea sa, lasă oamenii să se ucidă în numele său??? Mă întreb și știu că nu este blasfemie să îmi pun întrebări.

- **Am un răspuns: nu intervine fiindcă ne-a lăsat liberul arbitru. Așa că numai de noi depinde. El ne iubește, dar ne lasă**

ceptie. Nu avem impresari care să știe promova acest „produs”, cum ne place să îi spunem.

- **Oare suntem provincialii Europei, sau „ruda săracă”?**

R: Dacă noi înșine vom continua să ne plângem de milă, ne vom agăța eticheta de „rudă săracă” de manșeta hainei și vom accepta să luăm de la second hand-ul Europei rufe de corp și hrană pentru stomac dar mai ales pentru minte și inimă, da, vom ajunge mahalaua continentului. Din fericire suntem o națiune perenă, ardem până în rădăcină, apoi regenerăm mai puternici, mai uniți în cuget și simțire. Sună a patriotism, știu. Ș’apoi, ce e rău în asta?

- Numește o lucrare personală de referință.

Continuare în pagina 13

Umor și înțelepciune

În „O viață-n zadar”, de George Piteș

George IRAVA

Umorul este o categorie estetică ce se construiește ca o consecință declanșată de un motiv comportamental și care încoronează comicul printr-o moralitate a râsului în stare să formeze exemplar o atitudine existențială. Orice mijloc de manifestare a umorului ilustrează, inițial, exprimarea unui comportament fundamental de trăire și, fiind mai întâi o conduită, umorul devine o cauză care determină o consecință resimțită pe mai multe planuri de trăire.

În spațiul umorului existențial se încadrează și volumul de schițe umoristice „O viață-n zadar” al lui George D. Piteș, tipărit la Editura Artmontania, în anul 2007, păreri reflexiv-intransigente ale autorului fiind revelatoare. Structurând cu abilitate harică, un limbaj artistic adecvat scopului propus, prozatorul construiește narațiuni din existențe sociale și individuale circumstanțiale, care poartă amprenta adevărului de fiecare zi, văzut din perspectiva neajunsurilor atitudinilor umane. Plaja manifestărilor personajelor creionate de George D. Piteș este foarte largă, iar aspectele atitudinilor sunt variate, fiecare personaj fiind expresia tipică a categoriei psihomorale din care face parte: aroganță, trufie, prostie, lăcomie, necinste, slugărnice, lăudăroșenie, etc., purtând și nume potrivite deprinderilor cotidiene aflate în culpă.

În planul modalităților realizării umorului (zeflemeaua, bășcălia, ironia, sarcasmul, etc.) autorul se sprijină pe moralitatea râsului, însă, fiind doar prelungiri de recesiuni ale particularului, umorul capătă tonuri variabile de agresivitate în fața afirmării trăirii.

O instruire la Comitetul Județean al P.C.R. („Metodă nouă”) care avea ca scop organizarea străngerii recoltelor de către elevii școlilor din teritoriu, este prezentată de autor ca o absurditate tragi-comică, în care organizatorii, activiști de partid, capătă trăsături groțeste, atât prin înfățișare, cât și prin gestică și

exprimare.

În „Iluzii”, sarcasmul umoristic al autorului țintește două personaje care-și confruntă șiretenii pentru atingerea scopurilor propuse: ea, de a găsi un fraier care să-i ducă bagajele din gară până acasă, el, de a agăța o „puicuță” cu care să petreacă o noapte de amor. Dialogul dintre cele două personaje dă nota umorului și cade perfect pe poanta finală: tânărul cuceritor cade în capcana partenerei de călătorie, fiind transformat în hamal de ocazie.

Tot în zona umorului acid se situează și schița „Filozoful”, unde un ins se dă drept cunoscător a toate, fiind pe deasupra și un lăudăros fără pereche, care inventează o poveste amoroasă, dar este prins cu minciuna. Și aici, portretele umoristice ale personajelor sunt creionate de caracteristicile persiflante ale dialogului.

În planul dezacordului dintre ființa umană și mediul în care ea trăiește, umorul determină ameliorarea acestei divergențe, ca reacție a comportamentului exprimativ al trăirii, realizându-se o îmbogățire sufletească în stare să redobândească spiritul uman și unitatea dintre om și societatea în care trăiește, un rol principal având și moralitatea, buna dispoziție și comunicarea cu cei din jur.

Un umor usturător, dar plin de înțelepciune, domină schița „Pronosport” în care un copil este pus să facă toate corvezile familiei, fără ca părinții să-i dea nici cea mai mică dovadă de dragoste. Este nevoie ca, dintr-o eroare a copilului, de care acesta nu se face câtuși de puțin vinovat, și din care părinții câștigă o sumă importantă de bani, să iasă la iveală, cu adevărat, falsitatea sentimentului de dragoste al părinților.

Lăcomia și prostia dau nota umoristică din „Lozul cel mare”, unde, un sclav al alcoolului, de amestecat ce era, nu vede ce câștig are lozul cumpărat de el. Află, însă mult prea târziu, că a fost păcălit chiar de către vânzătorul de lozuri.

În „Comunicările” autorul identifică

umorul produs de micile excocherii puse la cale de o funcționară mărunță, pe fondul unei legi aberante.

În toate aceste ultime trei schițe, George D. Piteș scoate la iveală cu sarcasm, viciile insului comun aflat în fața stupidității sorții, ins care nu este altceva decât ridicola mediocritate a unei fatalități dramatice.

De asemenea, umorul, având în esență sa primară și o componentă morală, determină și o compasiune plină de amuzament, dar și o stare complexă psiho-dramatică explicată prin manifestarea emancipativă a râsu-plânsului. Personajul principal din schița „Un șef model”, chiar crede că este un conducător exemplar, în realitate el fiind un excroc slugarnic în fața superiorilor, și, în același timp, o fiară lăcomă cu subalternii.

Un umor macabru străbate schița „Aniversare de neuitat” unde, în centrul atenției stă tot un șef, care-și invită subalternii la o aniversare, prilej cu care, chinuit de o refulare bolnăvicioasă, își ia musafirii la bătaie, ca să le demonstreze cine este el și ce poate să facă.

În nuvela „Aparatul” umorul negru este produs de o învățătoare care-și reclamă colegul că are un aparat cu care o chinuie de la distanță. Pe fondul unei prostii generale a autorităților politico-administrative, acestea se pun într-o neverosimilă și comică mișcare, ca să afle până la urmă, că reclamanta este bolnavă mintal.

Schița „La examen” încearcă să pună în discuție un umor nevinovat produs de un student care, fiind nepregătit pentru un examen, își găsește salvarea doar în amânarea acestuia.

Vorbind în sens conceptual despre umor, acesta determină atât consecințe estetice, pentru ca, în perspectivă umană, să aibă o coordonată moral-compătimitoare. Înteressantă, în acest sens, este schița „Nuntă cu dar” unde umorul este „desenat” în componenta etico-estetică de faptul că o tânără se mărită cu iubitul colegei sale, colegă de la care fură mai

multe lucruri, printre care și un ceas de mână de o mare valoare sentimentală. Dând dovadă de un umor sarcastic, împins până la limita extremă a cinismului, tânara păgubită face cadou de nuntă pentru mireasă, tocmai ceasul care-i fusese furat de către aceasta.

Tot în componenta etico-estetică se încadrează și schița „Televizor color” din care se desprinde concluzia persiflantă că este mult mai avantajos să fii descureț, chiar dacă te afli în afara legii, decât să lucrezi legal, dar păgubos.

În același areal conceptual se află și schița „Matrița” unde un ins își reclamă vecinul la miliție, că ar avea o matriță cu care face bani falși. După multă tevdatură pusă sub semnul umorului, se constată că nu pârâțul este în afara legii, ci tocmai reclamantul.

Folosind același fir roșu conceptual, autorul construiește și schița „Fapt divers” unde nota umoristică este dată de conflictul dintre două femei care-și dispută un bărbat bănuțat că și-a înșelat consoarta. Până la urmă se constată că totul a fost o gravă eroare.

Făcând oarecum o notă discordantă cu celelalte proze din volum, nuvela „Prețul unei clipe de rătăcire” propune cititorului, o situație dramatică, în care se află un bărbat, obligat să pună în balanță siguranța unei familii împlinite și dragostea unei amante. Tratată cu mult umor, dar și cu mare finețe și înțelegere, autorul atrage atenția asupra situațiilor de cumpănă care pot încerca liniștea oricărui cuplu.

În umorul vizibil al lui George D. Piteș conflictul dintre individ și societate se es-tompează ca rezultat al comportamentului imperativ al adevărului etic în miezul căruia se manifestă o morală a spiritului satisfăcut de afecțiune și armonie, în stare să regăsească omenia și coeziunea indestructibilă cu viața socială.

„O viață-n zadar” nu se citește doar pentru amuzament, ci pentru a râde cu înțelepciune.

Idei în dialog

Continuare dn pagina 12

R: Nu aş spune de referință, poate originală, care îmi aparțin numai mie, dar... nu mă pot opri la una, așa cum nu poți alege dintre cei 19 copii numai unul ca să îi lași doar lui moștenire casa în care locuiești. Toate cărțile mele îmi sunt dragi, dar cele mai apropiate de suflet îmi sunt romanele: Graal, Femeia în fața lui Dumnezeu, Miercurea din cenușă...

- ... dar în ceea ce privește activitatea de artist plastic: eu – și nu numai eu – am fost fermecată de expoziția de icoane pe sticlă din decembrie 2007 de la Centrul Cultural al M.I. R.A. Hai să nu fim mai modești, de fapt mai modeste decât trebuie și să vorbim și despre ideea ce ai avut-o cu ferestrele acelea icoană, ce bine sună fereastră de icoană sau fereastră icoanei, sunt deja metafore foarte interesante.

R: Nu mă consider artist plastic, doar un îndrăgostit de tot ceea ce este frumos. Nu am un har special pentru proporții, armonii cromatice, și totuși pictez. În ceea ce privește o aplicare a mea asupra picturii icoanelor pe sticlă, a ferestrelor vechi, pe care le-am împodobit cu sfinții din vopseluri, a fost un act de restituire a ceea ce am avut în copilărie - a relua șirul lung al iconarilor din Transilvania mea. Nicula este recunoscută ca zonă specifică iconarilor încă din secolul al 17-lea. Nu știu dacă eu am fost primul iconar care s-a gândit să transforme o fereastră de casă într-o icoană. Dar sigur eu am descoperit în acești ani că ferestrele de la casele vechi din satele noastre sunt înlocuite cu termopane și atunci am purces la această schimbare de destinație, le-am făcut icoane. Totul ține de perpetuarea tradiției țărănești și sunt mândră că, azi, ferestrele mele pictate se află în colecția Mitropoliei, că după mine au început și alții, artiști iconari adevărați, să picteze pe ferestre de case. Este un semn de întoarcere spre noi înșine, spre rădăcină.

- Crezi că oferta poeziei excede cererea? Mai e nevoie de poezie?

R: După 1989 credeam că în România poezii vor lua o mică-mare vacanță, că nu se va scrie poezie. Își vedeam capitalizați, cu mașini de lux la poartă. Iată că nu a fost așa. Cei care au ceva de spus, o spun, și vă rog să mă credeți că știu ce spun: o spun BINE! Sunt redactor la revista Agero Stuttgart, și văd cum ajung la noi, zilnic, zeci de poeme semnate de poeți care au ceva de comunicat semenilor lor. Stilul nu contează, moda vine și trece, important este mesajul. Se scrie mult dar e bine că se scrie, dintr-un munte de steril tot vom scoate grăunțele de aur care să ne ducă la Premiul Nobel, pe care, ca toți scriitorii de limba română, ni-l dorim a fi decernat unui conațional. Toate sunt bune și frumoase, frăția noastră în acest sens este autentică până în clipa când se fac propunerile. Pe cine să propunem! Și aici și atunci, intervine proverbul cu „capra vecinului”.

- Unii spun că între tradiție și modernitate coexistă toate modele și tend-

ințele (oniriști, experimentalisti, vizionari, fracturiști, neo-lirici etc.). Înafara producțiilor artistice, autorii sunt oameni obișnuiți, care respectă tradițiile românești: merg la biserică, țin posturile, fac parastase. Dar când scriu, de exemplu, scriu fără frică de Dumnezeu, fără grija față de cuvântul scris! E o tendință, sau o modă, un teribilism?

R: Mda, m-ai pus în încurcătură. Așa fac și eu, sunt om normal până mă aplec peste tastatură, scriu. Acolo sunt Scriitor, iar dacă „scriu fără frica lui Dumnezeu”, aparent, o fac pentru că simt cum Dumnezeu Insuși mi-a lăsat lesa ceva mai liberă, m-a trimis pe Pământ anume cu acest îndemn: Scrie! Când scriu nu am frică de Dumnezeu, creez și simt că-L iubesc așa cum un copil bun își iubește tatăl înțelept. Nu mi-e frică de Dumnezeu pentru că, scriind, simt că mă apropiu de El. Așa simt chiar și atunci când scriu despre urgie, sclavie, despre viciile oamenilor. Dacă nu spunem noi adevărul, cine să-l strige?

.....

Interferențe lirice în rostirea poetică (2)

Metafora înnobilită de idei în lirica lui Corneliu Antoniu

➔ **Nicolae-Dorel TRIFU**

În volumul *Supunerile*, tonul confesiv se alcătuiește ca duh ocrotitor al spațiului liric, este frecvent întâlnit în structura îmbogățită a inefabilului poetic. În acest sens, avem un exemplu în poemul *Cu inima*: Nu mai am de cine / M-ascunde. / Cu teamă / Grele perdele am tras peste oglinzi. / Putere nu mai am / Să-i privesc chipul. / Învăț cum să uit că a existat. // De tine, apă / Mă rog, Dunăre...

Nu există poet (oricât ar încerca unii pseudocritici, scorțoși și „exigenți” nevoie mare să conteste), care, atât în cartea de debut, cât și (accidental) în următoarele lui cărți – cum a comentat și demonstrat, cu neîntrecutu-i har și noblețe culturală mult regretatul poet și critic Ștefan Augustin Doinaș, în studiul său *Despre originalitate* (pag. 205-210) din cartea de eseuri *Lampa lui Diogene* (apărută în anul 1970, la Editura „Eminescu”) – care să nu-și articuleze, la nivelul unor afinități electivă, devenite obsesii ale subconștientului, unele stări sufletești ori idei – comune cu ale magiștrilor săi – dar care să poarte, ca semn distinctiv, amprenta propriei personalități a „ucenicului”.

Lată și fragmentul ilustrului eseist din studiul menționat anterior: „Blaga a pornit din expresionismul german; Arghezi a început cu versuri macedonskiene și a continuat sub tutela baudelaireiană; Bacovia a fost etichetat – pe drept cuvânt – ca simbolist și asemuit lui Rollinat; Ion Barbu și-a depășit mai târziu parnasianismul inițial. Și exemplele nu se opresc aici”.

Altcumva stau însă lucrurile în cazul celor care pastșează modalitatea poetică de exprimare a altora, îmbrăcând o haină de împrumut care nu li se potrivește. Și despre această situație comentează „fenomenul” Ștefan Augustin Doinaș în aceeași carte, în studiul „Temperament liric și inovație” (pag. 190-198).

Numai că, mai vine câte unul, precum zgomotosul gazetar de la provincialul hebdomadar „Altphe”, din Ploiești, specializat în invective și diatribe... „demolatoare” care – cu rea-credință – „confundă” mimetismul (în viziunea marelui critic, eseist și poet: „modă poetică”), cu propensiunea față de religie, etichetând-o cu nonșalanță drept... pastșă. Dar despre

aceasta, mai pe larg, în altă parte.

Dacă ar fi să mă întreb ce modele tutelare întru afinitate poetică ar fi putut influența, prin înrudire temperamentală-lirică, la nivelul unor afinități electivă, poetica distinsului poet Corneliu Antoniu, mărturisesc că nu mi-ar fi prea ușor a distinge și a decela această particularitate.

Totuși, înclin să cred – din lecturarea atentă a celor patru cărți de poezie, că doi dintre marii poeți români – Blaga și Arghezi – și-au pus unele amprente (deloc ușor decelabile, deoarece este mai puternică amprenta propriei personalități a poetului analizat), și – ceva mai evident – Miguel de Unamuno, dar și unele similitudini lirice asemănătoare cu lirica lui Saint-John Perse – poetul francez care a primit premiul Nobel pentru literatură. Deși – să nu omit – am sesizat, în celelalte două cărți – *Fluturile de diamant* și *Amintiri din pădurile de Miconia*, unele amprente lădicesc purtând marca „Nichita Stănescu”, drept urmare a propensiunii poetului gălățean înspre zona ludicului, trăsătură temperamentală ce reprezintă o componentă a structurii psihice a poetului Corneliu Antoniu. Lată, așadar, care ar putea fi – dacă nu mă înșel – afinitățile electivă ale poetului în discuție față de maeștrii întru poezie, mai înainte nominalizați.

Un argument întru probarea afinităților poetice decelabile prin cele câteva amprente lirice – fie asupra limbajului poetic, fie asupra stării de grație creatoare – îl reprezintă poezia cu titlul *Dar cel mai viu*, unde sunt sesizabile mici influențe din Lucian Blaga, la nivel de limbaj dar și de trăire poetică: Dar cel mai mult mă simt în înserarea / Acelei vorbe nevegheată, vine / Cu dorul lumii-n spate și-și așază / Corola de luceferi peste mine. // Așa că tot spre cerul gurii mele / Își vor întoarce zăbaterile toate / Acele capuri lungi, ca o lumină / Scăpată prin minune de la moarte.

Într-un foarte frumos poem, intitulat *Zestrea înfrângerii*, sunt sesizabile – la nivel de limbaj poetic – câteva influențe ce amintesc de Arghezi: Cum îi spuneam eu? Vino ușure / Dintre florile de soare-răsare. Abia / Rochia să se ridice de vânt. Cum îi spuneam eu? / Cât cu gura să mai pot îndrepta / Aerul curios al ierbii încă lăuză. / (...) La un an și de două ori pe atâta / E rugăciunea mea trăind văzând auzindu-te / Cum ridici ceața de pe ochii mei / Într-un

cer de viori.

O altă poezie de atmosferă, în care se simte bătând „aripa mare” a poeziei argheziene, se intitulează *Rugă*, și unde sonurile cu rezonanță argheziană, dar și cu implicație biblică, par a fi parodice, fiind invocat protopărintele nostru celest Adam – cel izgonit din Rai. Nu aș concepe să-l „deranjez” pe vreun cititor – fie el critic exigent și exclusivist – într-atât încât să afirm că o asemenea poezie ar fi mimetică: Încotro mai semănăm, Adame? / Toate câmpiile sunt verzi de mai multe secole / Nici un petic cu obrazul gol / Nu ne îndeamnă la rugă și smerenie; / Cred că am fi putut lipsi zilele acestea / Pentru promisa masă îmbelșugată și / Pentru sfânta noastră împărțășanie... / Ni s-au uscat buzele, Adame / Și florile din geam ne-au căzut / (...) Vine umbra, Adame, și fluieră / A pustiu în jurul nostru și a pierzanie.

Lată însă, în numai două terține, și starea de grație „lucrătoare”, în haine de gală, izvodind, în virtutea ca și în zarea unui incandescent catharsis, o nestemată lirie de înaltă ținută contemplativă: E mai senin alt cer decât acela / Spre care îmi îndrept privirea, dar / Eu sper norocul să mă țină-n har – // Ca din regatul singurului car / Pe care-l am, și-i înhamat la duri / Pentru o clipă să te văd măcar...

De o savoare lirică aparte – rod ale unei inspirații de zile mari – este și poezia intitulată *De poți să-mi spui*, în care tenta meditativ-interogatoare îi conferă acesteia virtuțile unei mini-glose: Dar poți să-mi spui din câte flori răsar / Bolnave câte sunt de a lor floare / Sub ochiul unui cer de stele clar? / Și dintre toate câte au culoare / Din propria lor rană un altar / Pentru o oră și-au făcut măcar? / Și gata sunt pentru decapitare? / Că vezi, în lumea asta trecătoare / Doar părăsindu-te pătrunzi în har.

Cartea cuprinde mai multe poeme ce se înscriu la capitolul „reșite de excepție”, din care trebuie să remarc, negreșit, titlurile câtorva: *Supunerile*, un amplu poem în vers liber, unde predilecția pentru meditație se materializează măiestru în neliniști și angoase, creând impresia unei autentice drame existențiale.

De asemenea, în același registru al poemelor de meditație, din care nu lipsește interogația retorică – figură de stil prezentă în marea majoritate a poemelor

și poeziilor acestei cărți – se înscriu: *Basmul refacerii*, *Roua*, *Făuritorii de flăcări*, *Clipe rele*.

Iar peste toate aceste încrâncenări ale unor dramatice, autentice trăiri, poetul își rezervă dreptul la înseninare, de a fi bonom și om, coborând cu picioarele pe pământ pentru a privi cerul cu aripile strâns lipite de inimă și cu ochii ațintiți la cer, cât să-și îngăduie răgazul unui zâmbet. Este zona ludicului, abil exersată de dulcele Nichita, căruia Corneliu Antoniu, în semn de apartenență la suferință, îi salută, ceremonios și cu evlavie, nepieritorul și șăgalnicul duh: Foaie verde foc arzând / În pământ e tot pământ / Și în cer tot ceruri sânt. // Mă tot uit și văd vedere / Dau s-aud, auzul pierde / Și o nouă zi mă cere. // Foaie verde dor nespun / Mai în sus e tot în sus / Și în ceruri cerul dus (Cogito).

Ar mai fi de spus, după excursul liric prin cele două patrii de simțire aleasă și de înalte trăiri ale poetului deosebit – m-am gândit, firește, la Corneliu Antoniu – că și celelalte două cărți, de veritabilă și aleasă poezie – *Fluturile de diamant* și *Amintiri din pădurile de Miconia* – merită cel puțin aceeași atenție și același tratament, atât din parte-mi, cât și din partea onoratului public cititor...

Cu îngăduința dvs., a distinsului poet Corneliu Antoniu, mă voi pregăti a conchide, nu înainte însă de a vă asigura că într-o viitoare carte, ce nu va întârzia, sper, atât de mult, vă voi invita la un al doilea excurs poetic, în celelalte două patrii de suflet și de cuget ale poetului gălățean.

Îngăduiți-mi, în încheiere, să fac o precizare. Poetul ale cărui cărți le-am parcurs și comentat, nu este încadrabil – după modesta mea opinie – vreunei grupări, școli literare ori curent literar. Cu atât mai puțin la vreuna dintre cele ce se prezintă astăzi, ca dovadă a lipsei de conținut și de valoare: postmodernism (un experiment jalnic și o fundătură), textualism, intertextualism.

Dacă ar fi nevoie – musai a-l încadra vreunui curent – pe distinsul poet Corneliu Antoniu l-aș încadra în galeria (tot mai restrânsă) a poeziei autentice care – fără ifose și grandilocvență, fără împănări – au pus niște pietre de aur la tezaurul de simțire și de frumusețe al culturii românești.

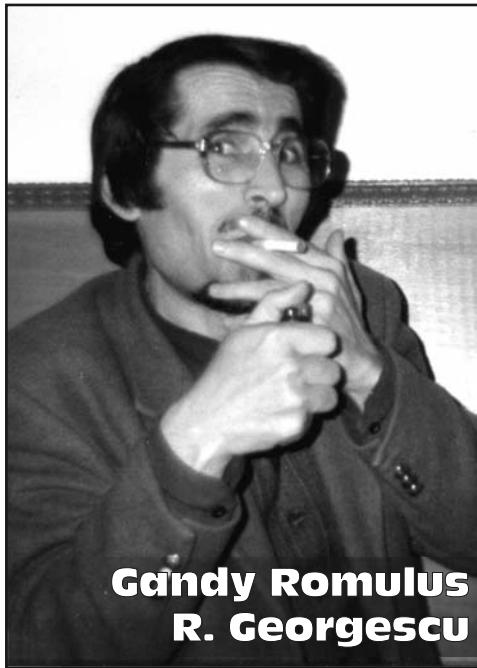
Editura Bibliotheca și Redacția Revistei LITERE
urează tuturor colaboratorilor și cititorilor,
cu prilejul sărbătorii Învierii Domnului, putere creatoare,
seninătate, concordie și împlinirea năzuințelor.

HRISTOS A ÎNVIAT!

Editura Bibliotheca
aprilie 2009

GOLGOTĂ POEMELOR

➔ **Romulus Gandy
GEORGESCU**

**Gandy Romulus
R. Georgescu**

(I) Sunt într-un Drept să vă spun/să vă destăinui prescripția acum și de-Acum (vai, sublimul Vieții: Vacuum!)/că EU personal nu l-am cunoscut/căci EL de mine, abia de își mai visa uneori, poate/- dar pot să vă jur cu mâna pe inima-mi frunză/și cu creierul pre lumină/că era cel mai mare Visător al tuturor timpurilor (și ele însele fiind cele mai visătoare din toate erele geologice-humane! – a se reține fizic și metafizic asta, vă rog!)/și a se înțelege că, într-un de aceea, își cioplise și un chip cu totul și cu totul visător/heia, chip cu care plutea în visare, vai, uneori și e deasupra viselor înseși (oho, umbla mai ceva ca Nazariteanul acela pe ape cu peștii și cu pâinile lui deînmuțate... cu

Visătorul (trezit dintru Veșnicii de vise, vai, Părinte!)

Tot)... Ceilalți, muritorii pe de-rândul, nu: se puteau îngrăi decât cu:/„Ce visezi din nou, Visătorule?” - /și el, ca o mașinărie Supra-Universală de Vis, articula vis după vis/vai, mai abitur un Vis ce-l chinuia/ca pe acela cu bolovanul de pe muntele osândirii sale: sus-jos, jos-sus Zizificus-Olimpicus!/Dar Oniricul nost', în încarnimea și osimea sa de vis, nu repeta niciodată același vis (schimba, vezi bine, mereu și mereu Bolovanul Zizific!).

(II) Era dară o minune a minunilor pe care NU mergea, dar NU mergea și PACE, s-o arăți așa (nici măcar ca pe-o Utopie transformată în miere și lapte de vis, desigur, și ele!)/se înțelege, nici însuși LUI DUMNEZEU/fie ca s-o micșoreze EL acolo pe loc cu toată Atotputernicia Sa oficială: de Creator și Locviturist de Universuri!/vai, NU puteau de la Sine nimic să-i facă/nici să-i micșoreze Visarea c-un fir de colb, încail!/Așadar, pân' și Acesta nu-și putea să-și sufle Duhul în fața mărit-măritului Visător-Visătorului decât tot cu:/„Ce mai visezi nou, Visător-Visătorule?” – iată, te-ntreb și EU, DUMNEZEU-TATĂL (și se identifica siracul cu: carte de identitate, cod numeric personal, fotografie, mutație, grupă-Divină, cu tot-tot, acte în regulă, ce mai el). Și Visătorul meu și al nostru reproducea rapid visul în care era perpetuu prins, desigur care era ire-

versibil ultimul, mereu ultimul (altul adică, invariabil altul și altul!)/neinteresându-l niciodată persoana de față către față/ehei, atunci cum să-l cunoști personal, adică « în persoană »/când tu în Fața Raza Lui nu contai ca o persoană (!!)/- căci EL era numai vis în visare, mereu visare în vis, vis-de-visare, visare-de-vis!

(III) Ehei, dar mi s-a întâmplat apoi/că L-au fost găsit într-o Zi (pe când cobora oile de pe munte în Vale la iernat!): un Cioban!/Era nemișcat: cu ochii țintă la Cer, EL, Visător-Visătorul!/Recunoscându-L pe dat' (doar toată ființarea Lumii îl cunoștea!)/i-a zis și mioriticul ca Zicerea-zicere, firește, întrebarea fatală: „Ce mai visezi nou, Visătorule?”/Dar iat', pentru prima dat': nici un grai, nici un vis, nicio visare, nici măcar o suflare (ca o pală de Zefir, încaile, alinare!)/Desigur: s-a adunat Lumea Întreagă de Printru toate Cele Universuri-supraUniversale/și mi l-au fost întrebare ca pe cel Luminat: „Ce mai visezi...?”/Dar: tăcere. Și iarăși tăcere./Nevenindu-i crezare, față cu toată mulțimea atotUniversală de față (ca Martor de/la eroziunea cosmogonică!), l-a întreat atunci chiar Mama Lui (pământoreană-Nevisătoare): „Ce mai visezi nou, Visătorule-Fiu, Fiu-Visătorule?”/dar tot Nimic./Vai, Nimic de Nimic!/Și toată suflarea supraUniversală

invoca-invocarea:/„Dar de ce, de ce nu ne mai dezmiardă cu visul cel mai de pe urmă?”/Și Visător-Visătorul tot n-a Cu-vântat!/În locu-i, un mucalit astfel le-a murmurat:/„Ei, știu și eu, abia poate că acum visează Visul de-Adevărat!”.

(IV) Și iată, iar acum sunt în drept să vă spun (spre final de Poem Crip-toOniric Ne-Bun!) cum că, toți cu toții, după Dânsul-Mucalit, au murmurat-deodat:/„Adevărat! Adevărat! Adevărat!”/- și că cei mai mulți așteaptă și azi să se deștepte (ca o trezire de preste fire!) din acest ultim Vis-Necuvântat/și să fie cei dintâi care să-l întrebe:/„Ce mai ne visezi nou, Visător-Adormitorule” (în Somnul-Somn Nesomn/Somnul Vieții și al Morții Dulce-Somn?) – desigur, să afle primii NOUA VISARE!/și apoi chiar să le fie dat să-l cunoască personal!/Visează acolo și ei: ca sărmanii Castele-n Bordei!Niște biete vise înșiși și ei!

P.S. – Mai întoarce-te, lubito!/Chiar și fără de nici un pui de vise/Uite, ți-am păstrat în suflet și-n cămara cu Uși întredeschise/Cele 4 (patru) Bărăganice, amare-dulci caise/și-n miezul lor: înfinitatea de Poeme/Desigur ca Legile lui Dumnezeu-blesteme/celea sublim-plutithor NESCRISE!/precum Eminesc': „Că un vis al morții-eterne e viață lumii-ntregi!” vaie, ne tot zise!

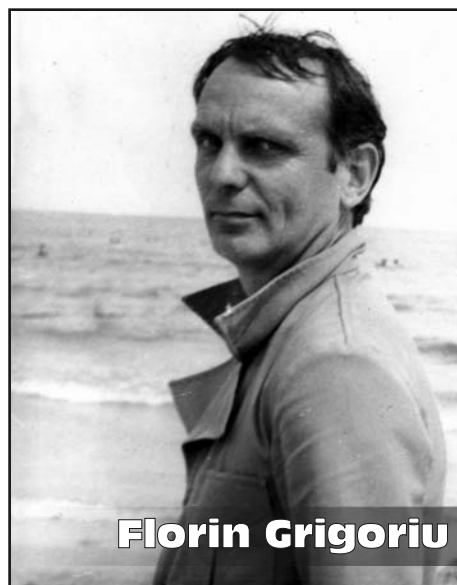
Medalion literar

➔ **Florin GRIGORIU**

FLOREA TURIAC, „înger zburând pe maci”, Grupul Editorial Bibliotheca-Marcona, Târgoviște, 2007. Pe când era profesorul Drăghici, Director la Cultura, hei, ce vremuri, ce guleail! plănuiam o bibliotecă a scriitorilor sudiști: Ialomița Sud, Călărași Nord, Giurgiu Vest, dar și din Ostrovul Dunărean..., îngăduind, el fiind din Găiești, și oarecari dâmbovițeni (Florea Turiac, Mihail I. Vlad, dar mai ales prozatori din Găiești și din Târgoviște, pe unde trăia și călărășeanul Alecu Vaida Poenaru, ba chiar și tulcenii, exemplu - Augustin Ioan, poetul și arhitectul de excepție). Vezi și revistele Sud - Călărași, Limba Română - Chișinău. Na fost a fi, vorbă știută și de Noica, dar târgoviștenii și-au făcut între timp reviste, cărți, edituri (atunci era doar Editura Macarie și revista literară Târgoviștea, unde publicam și noi sudiștii..., cu toate că nu era încă euroregiunea Muntenia Sud...), luând ființă de aproape trei ani Societatea Scriitorilor Târgovișteni, unde poetul Florea Turiac este trezorierul Societății, iar în colecția LIRICA a Editurii Bibliotheca,

Florea Turiac a tipărit două cărți de poezie: „Lumini pe rouă lumii” și „Echilibrul haosului”, cum mai înainte publicase cinci cărți la Editura Macarie, cărți lansate și la Lehtliu Gară în cadrul Zilelor Editurilor. Municipiul Târgoviște, Consiliul Județean Dâmbovița a sprijinit apariția cărții de poezie „înger zburând pe maci”, a poetului Florea Turiac, precum și apariția a încă nouă cărți de poezie, proză, eseuri și critică literară, cea de-a unsprezecea carte numindu-se Litere 100 - Istoria unei reviste literare dâmbovițene, tipărită cu ocazia împlinirii apariției a 100 de numere a revistei Litere. Dacă nu greșesc, în colecția LIRICA, Editura Bibliotheca, au fost publicate 37 cărți și 27 autori, ceea ce în Municipiul Călărași și totodată județ nu există această preocupare.

Poeme în vers clasic, demonstrând suplețe în descifrarea sentimentelor, aproape labian, prin folosirea diverselor ritmuri „Când ninge-amurgul teii, dau buzna-n parcuri fete,/ Val-sându-și ritmic mersul ca viperele-n marș - / Căci înfloriți în sânge (cu raiuri să se-mbete)/ Adolescenți ca tigrii sar înspre ele, arși...”, (p.36), sau „Și totuși tata nu-mi zicea degeaba/ Să fii cinstit și să mă țin din scurt” (p.116); melan-

Florin Grigoriu

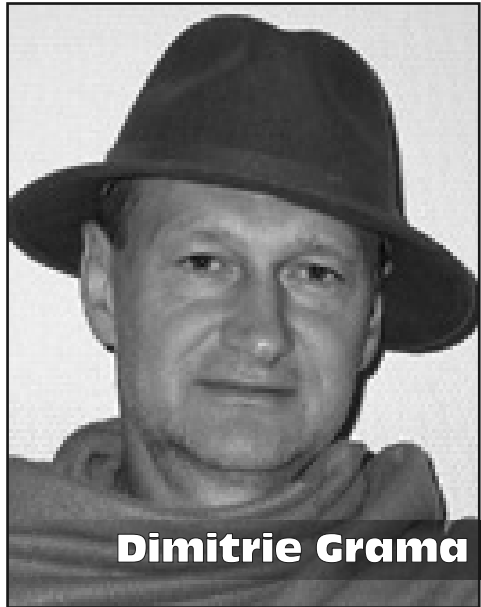
colic, cum un Cârlova ori Alexandrescu „Fericit să fii în Raiul care-a stăpânit trecutul/ Du tristețile-adunate-n sacii care n-au măsură/ Și golește-i ca să-i umpli cu uitări, și-ntro trăsură/ Să îi plimbi cu-nțelepciune să poți iar trăi-nceputul.” (p.37); dar și ca poezii secolului XX, cum Tomozei, personalizând timpul: „Motoarele se-neacă-n motorină/ Căci e impură făcând mersu-ncet - / Strugurii copti, umflați cu zaharină/ Sunt mai bolnavi acum de diabet” (p.81), Coandă, Nicolae Neagu, Constantin Voicu, adică folosind și versul liber uneori, dar și sonetul: „Iubirea mea, esență de lumini,/ Spre împlinire mergi cu-nalt elan,/ Când drum de cântec se-nfiripă ca-n/ Rotirile unor luceferi lini.” (p.65), dar și un fel de suprealism dedicat adepților acestuia:

„Poate atunci îi vom vedea cum surpă/ îi ei grămezi de dor înspre a li/ Se face suflet de lumini ce urcă/ Spre raiuri unde cântă A. Galii.” (p.107).

Vom conchide precum poetul: „Aș vrea, desigur, timpul în loc să-l mai rețin,/ Să simt că trupu-mi este ușor ca adierea,/ Dar șarpele iubirii mă-neacă în venin,/ Să împlinesc păcatul să-mi vindec sfâșierea.” (p.41). Există sigur un teritoriu liric turiacian plin de diamante. Unii le-au văzut precum pefațatorul Mircea Cotârță și bineînțeles acei îngerii de lângă nemărginire, diamante exemplificate mai ales prin poezia de pe coperta 4: Lumina, Doamne: „Lumina, Doamne, iată cum mă topește-n flori/ Și-n seva lor mă plimbă arându-mi căutarea/ Să văd cum ciugulește o pasăre din nori/ Ademenindu-mi pasul să îmi găsesc cărarea.”

Lumina, Doamne, iată cum mă topește-n maci/ Și-mi netezește drumul doar pentru marea fugă,/ Cuvinte rătăcite să strâng, să le fiu baci,/ Sorbindu-le puterea, tot eu să le fiu slugă./ Lumina, Doamne, iată cum mă topește-n cer,/ De nu mai știu pe unde mă plimbă ursitoarea -/ Hrânindu-mă un înger ca pe un pui stingher,/ Spre vers prin pleoapa vieții pornesc iar vânătoarea.”...

**Urmare a numerelor 1-3 (124-127)
din Revista Română de versuri și
proză - periodic al Societății Scriitorilor Români.**

Dimitrie Grama

Dimitrie GRAMA

Nu stiu de ce în ultimul timp, amintiri și imagini din ce în ce mai clare, îmi răscolesc liniștea de om, care de acum încolo ar trebui să înceapă să uite cât mai multe. Sau poate doar în acest fel, întorcându-ne, vrând-nevrând, în copilărie, în tinerețe, amintirile ne fac să ne acceptăm bătrânețea?

Poate că doar așa se explică faptul că după aproape jumătate de secol de uitare, Rita s-a reîntors să mă învețe să-mi accept bătrânețea, așa cum odată mai demult, m-a învățat să-mi accept tinerețea.

Aproape toată copilăria și adolescența mi-am petrecut vacanțele de vară la Ilidia. „Casa Mare” a fost naționalizată, dar nu știu prin ce aranjamente, sau poate doar din mila că am pierdut destule, familiei i s-a îngăduit să folosească trei camere de dormit și niște dependințe din curte, printre care și bucătăria de vară.

Mai aveam noi o casă stramoșească, la „Socacul Mic”, casa lui Moș Adam, dar acolo nu a mai stat nimeni de zeci și zeci de ani și era, în mare, nelocuibilă, însă avea o grădină mare și frumoasă prin mijlocul căreia curgea un pârâu de munte. Acolo cultivam roșii, ardei, castraveți, fasole verde, ceapă, pepeni și struguri, țineam găini și porumbei și toate aceste produse simple care creșteau de la sine, ne asigurau aproape tot consumul alimentar.

Eram mai mulți verisori și eu eram cel mai mic, fiind cu nouă ani mai tânăr decât Ilie și Ion, cu vreo șapte ani mai tinăr decât Adam și Victoria și cu patru ani mai mic decât sora mea, Felicia.

Nu întotdeauna toți verisorii erau acolo și mai ales în ultimii mei ani petrecuți la Ilidia, eram singur, ăia mai mari având deja alte treburi mai importante la oraș.

Eu, în schimb, am fost trimis cu regularitate la Ilidia, ca și când părinții mei ar fi semnat un contract cu autoritățile locale, contract care trebuia respectat cu orice preț.

Adevarul este că mie imi convenea de minune acest aranjament, deoarece aproape trei luni de zile eram liber, scăpat de ochii vigilenți ai părinților, scăpat de continua săcăială:

„-Te-ai spălat pe mâini? La ora șase să fii acasă! Să nu te duci singur la ștrand! Să nu uiți să cumperi pâine! etc.”

La Ilidia eram însă „controlat” de strabunica, Mama Mara, de bunica Mama Niță și de Minodora, o verișoară de-a mamei, care toate mă adorau, având o părere despre mine poate cu mult mai bună decât o meritam. Cred că felul meu de a vorbi, mai domol, fără înjurături și mai ales interesul pe care întotdeauna l-am avut de a „asista” și „ajuta” la bucătărie, le-a convins pe aceste femei că sunt un suflet curat și bun.

Mi se îngăduia orișice și eu profitam din

Cotidianul mistic, Ilidia

plin de aceasta generozitate și nu-i deloc de mirare că eu, spre deosebire de ceilalți verisori, abia așteptam să vină vara, să plec la Ilidia.

Aventura începea pe peronul gării C.F.R. din Reșița, de unde împreună cu un adult, mama ori bunica, luam personalul de Timișoara. Îmi plăcea să trag adânc în piept fumul de locomotivă, chiar cu riscul de a-mi intra un pumn de funingine în ochi.

La Berzovia trebuia să schimbăm trenul, să luăm personalul de Oravița și așezați pe valize așteptam vreo trei-patru ore la umbra unui nuc imens care ne mai scăpa de razele fierbinți și necrutătoare ale soarelui de vară. De la Berzovia la Oravița mergeam la clasa a doua, în vagoane cu bănci tari de lemn, dar care păreau mai curate decât cele de la clasa întâia cu scaune îmbracate în țesătură albastră cu pete mari de grăsime și de transpirație. Mama se ferea de acele locuri spunând că sunt pline de purici și de păduchi.

Plecăm dimineața devreme din Reșița și abia înspre seară ajungeam la Oravița. Acolo, la gară, ne aștepta Trifu Țiganu' cu trăsura. Asta era datoria lui „de onoare”, fiindu-ne în trecut, din neam în neam slugi, atât el cât și tot neamul lui. Acum cu toate că era liber și mult mai „bine văzut” de comuniști decât eram noi, el își continua misiunea lui „de onoare” moștenită. Trăsura fusese de fapt a noastră, dar bunica i-a dat-o lui, altfel oricum era naționalizată odată cu casa.

Adevarul este că Țiganii Ilidiei nu-i suportau pe comuniști, mai ales că puținii comuniști ai satului erau venetici aduși acolo din Moldova sau Oltenia și, spre deosebire de alte sate și orașe din regiune, Țiganii noștri au rămas tot așa cum au fost ei din timpuri străvechi, necompromițându-se cu noua ordine, cu noua putere.

Cum se oprea trenul în gară la Oravița, Trifu ne lua bagajele și după ce, galant, o ajuta pe mama sau pe bunica în trăsură, îndemna caii la drum și începea să moțâie pe bancheta din față a trăsurii, caii știind singuri drumul.

Pe vremea aceea nu era încă electricitate la sate și cum se lăsa noaptea, aveam impresia că trăsura era trasă pe un drum de stele, drum croit de siluetele cailor și de figura ușor înconvoiată a lui Trifu Țiganu'.

Drumul de stele se termina în fața casei, unde întotdeauna ne aștepta Baba Vuța, mică și uscată și cu un chiștoc de țigare în colțul gurii. Venea repede la noi, spunându-ne cu voce răgușită: „săru' mâna conia și coane Livaii”, ne săruta într-adevăr mâna și apoi, mândră, ne conducea la bucătăria de vară unde pe masă erau așternute bucatelile de bun-venit, întotdeauna aceleași: pâine proaspătă făcută în cuptorul nostru de pâine, brânză de munte și caș, roșii, ardei și castraveți din grădină. Ne spunea „poftă bună” și se retrăgea undeva în întunericul misterios al interioarelor casei, să nu ne deranjeze până când ne terminam cina.

Baba Vuța făcea parte din aceeași familie de țigani care de vreo sută cincizeci de ani avea „grijă de noi”. Ca așa se făleau Țiganii noștri: „-lasă conia că avem noi grijă de băiat” și într-adevăr nimeni nu ar fi îndrăznit să ne facă vreun rău, fără să riște un conflict, mai mult sau mai puțin violent cu „protectorii” noștri țigani.

Va urma

Grupări de litere

Menuț MAXIMINIAN

Ce rol au grupările literare în viața scriitorului? Cine poate contura un cenaclu? Sunt aceste grupări mai mult sau mai puțin elitiste? Mai important decât orice grupare literară este felul în care fiecare în parte crează literatura. Felul în care jonglează cu litera pentru înfăptuirea operei. Sunt indivizi prezenți în varii grupări literare, care nu au nici o legătură, în esență, cu scrisul. Aparențele însă îi includ în categoria scriitorilor. Relațiile funcționează și în această breaslă, la fel ca în toate domeniile. Nu se poate, odată ajuns la pensie, din plictis, să scrii o carte de amintiri și să fi inclus cu magna cum laude în toate grupările. Există și cealaltă latură. Să scrii atât de bine, încât amintirile tale inserate pe coală, să devină bestseller. Și atunci depășești pe cel care scrie de o viață, dar o face foarte prost, sau deși o face foarte bine, nu a fost promovat așa cum trebuie. De obicei, cenaclurile se înființează sub aripa unei instituții, fie ea școală, centru cultural, instituții de stat sau particulare. Sunt multe cazurile în care grupările editează și reviste care creionează, în mare, activitatea acestora.

Curcile literare sau asociațiile literare sunt liant de închegare a relațiilor dintre scriitorii din diaspora. Este o formă de a-ți păstra dreptul la scris, a avea identitate într-o lume străină, a avea posibilitatea de a lectura din creația ta în fața celor interesați.

Sunt cenaclurile elitiste? Depinde de ce grupare vrei să aspiți și cine face parte din aceasta. Dacă ne referim la ceaiurile literare din bibliotecile școlilor, aici au acces toți cei care iubesc literatura, fiind, prin prezența lor membrii activi ai acestora. Dacă vorbim însă de cenaclurile scriitorilor consacrați, dacă n-ar fi eclectice, ele n-ar fi grupări literare, ci aglomerație. Ar fi la fel ca o echipă de fotbal sau rugby, în care toți ar șuta, toți ar apăra. N-ar mai fi transmițător (scriitor) și receptor (cititor). Scara comunicării ar fi dată peste cap. Orice grup care-și merită numele este eclectic din toate punctele de vedere: al backgroundului membrilor, al orientării lor (estetice, politice, sexuale etc.), al surselor doctrinare. De la junimiști la textualiști și postmoderniști, de la transcendentaliști la beatnici, de la portroyaliști la noii romancieri, toți au știut să aibă propria identitate a grupării, pentru a nu fi confundați cu alții, pentru a avea propria culoare, nicidecum palidă. Când lucrurile iau o altă întorsătură și ideologia omogenizează creația, rezultatele sunt dezastruoase, second-hand. Sămănătorismul e un exemplu pozitiv. Optzecismul s-a aflat la un moment dat în acest pericol al copiei la indigo, însă s-a salvat inteligent, fiind mai apoi un model pentru douămiiștii. A avea ca grupare identitate este un factor pe cât de inevitabil pe atât de benefic.

Este greu pentru un cenaclu să fie

Menuț Maximilian

în opoziție, să construiască atitudini polemice față de curentul principal, masificant, al ideologiei politice și culturale a orei istorice. Izolarea în alte coordonate e imediat vizibilă. «Încăpățânarea» de a fi într-un obstacol insular care obligă apele la ocoliri, iscă vârtejuri, surpă maluri, provoacă inundații, este absurdă. Gruparea va fi catalogată rebelă, va fi într-un fel izolată, asta nu înseamnă însă că nu va fi cunoscută. Intră într-un colț al ei care o face diferită. În mod normal, fiecare grupare are propriile regulamente, propriile manifeste prin care își definește opțiunile și proiectele. Fiecare asociație literară este construită de personalități, care prin individualismul lor, prin particularitățile fiecăruia, prin stilul propriu, astfel încât oricât de puternică și de coerentă ar fi gruparea, reduc spiritul multonier, neanulând astfel singurătățile. Fiecare cerc literar influențează, local, național sau global evoluția ulterioară a scrierii atât prin modelul punctual al programului lor, dar și prin modelul individual al fiecăruia. Întâlnirile din cadrul grupărilor sunt gustate în spațiul cultural, creionându-se adevărate evenimente prin lansările de carte, lectură publică, sărbătorirea sau omagierea scriitorilor. Este o adevărată modă să se editeze antologii ale grupărilor, fie ele cu creații ale membrilor, fie un fel de istoric, o dare de seamă a activităților derulate până în momentul unei aniversări. La nivel de țară, cea mai solidă grupare este Uniunea Scriitorilor din România, deocamdată fără filială la Bistrița, membrii USR având legitimații de la Cluj, Mureș sau Sibiu. A venit de curând cu filială în județul nostru Liga Scriitorilor din România, care aspiră la un statut de utilitate publică. Ca societăți bistrîțene se remarcă Societatea Scriitorilor din Bistrița Năsăud, Societatea Scriitorilor Bistrîțeni, iar ca grupări literare Cenaculum-Beclean, cenaclul «George Coșbuc» și «Conexiuni» - Bistrița. Scriitorii fac însă parte și din alte asociații literare, grupate pe anumite categorii, fie că vorbim de poeți sau prozatori. Un lucru este evident: scriitorii bistrîțeni sunt din ce în ce mai prezenți la nivel național, și chiar internațional, prin paginile virtuale, fie ca grupare, fie individual. În ceea ce privește literatura și asociațiile literare, cu siguranță Bistrița a intrat în dicționarul literaturii românești. Și povestea nu se oprește aici atâta timp cât avem litera, care formează, în grup cu alte litere Cuvântul, care este de la Dumnezeu și Dumnezeu este Cuvântul

Nicu TĂNASE

Eu nu aniversez Decembrie 1989, luna celui mai însângerat Crăciun, dar nu-l uit.

Românii nu au sărbătorit atunci Crăciunul, fiindcă oameni nevinovați au fost uciși premeditat, în baza unui plan întocmit astfel ca cei vinovați de săvârșirea crimelor să poată aniversa ei victoria asupra naivelor victime.

Unii dintre cei uciși atunci au fost arși în secret, în crematoriu, alții, cei mai mulți, au umplut un cimitir al „Eroilor”.

N-au fost, nu sunt eroi, sunt cei desemnați să moară atunci, să moară și atât.

Un erou nu moare, și atât...

Acel decembrie secret, n-a născut eroi, adică Nemuritori, pentru care o conștiință națională și un popor să păstreze o veșnică recunoștință. În urma lor a rămas doar o veșnică tristețe și o de nevindecă durere.

Un altfel de Gulag

Decembrie 1989, cel secret, a fost luna în care oameni nevinovați au murit uciși mișelește, într-un anume scop. Eroii nu sunt oameni nevinovați, ci oameni vinovați de săvârșirea în mod conștient a sacrificiului de sine pentru poporul și nația cărora aparțin.

Cei arși în secret în crematoriu, cei din cimitir, n-au știut de ce mor, pur și simplu au făcut parte dintr-un monstruos scenariu în care trebuiau uciși și ei, de cei care știau de ce trebuie să-i ucidă.

În acest fel, orice idee de eroism în legătură cu Decembrie 1989, eu mi-o reprim, rușinat de faptul că trăiesc în societatea în care trăiesc și acei criminali, și îi știu, și îi cunosc ca totii ceilalți telespectatori ai unei istorii siluite.

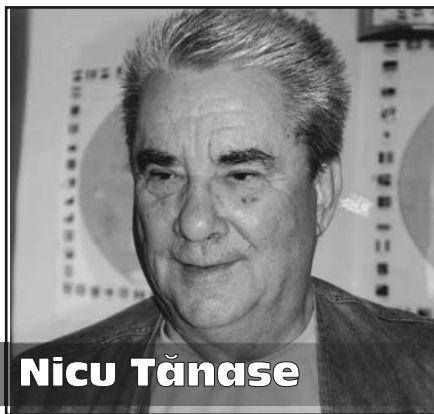
N-am putut face altceva decât să scriu

câteva poezii pentru cei uciși atunci, lumânări aprinse pentru sufletele lor.

Dacă una dintre poezii, intitulată chiar așa, „Cimitirul Eroilor”, este doar o tristă ironie, pe care nu eu și nici cei ca mine, au făcut să fie scrisă la intrarea în acel cimitir, plic de albe morminte pe care, „aniversar”, an de an, calcă nemernicii, cei care au știut de ce trebuie să ucidă, și au ucis.

Spunea Alexandr Soljenitin: „O cotitură neașteptată a istoriei noastre a făcut niște lucruri, extrem de puține, despre acest Arhipelag, să iasă la iveală”.

Însă acele mâini care ne puneau cătușele, acum întind palma conciliant: „Nu trebuie! Nu trebuie să răscolim trecutul! Celui care va pomeni trecutul –

Nicu Tănase

să i se scoată un ochi!”. Însă proverbul continuă astfel: „Iar celui care îl va uita – să i se scoată amândoi!”.

Nu trebuie să uităm, riscăm să devenim un popor de orbi, bâjbâind veșnic într-un arhipelag al neputințelor și lașității noastre.

Nu este nici un eroism în a vrea să fii orb.

Cimitirul eroilor

*În acest cimitir să nu intre
Ucișul terorist
Numai lacrima ta cea fierbinte
De părinte de-a pururea trist.*

Să nu intre aici viclesugul

*Al minciunii purtător de cuvânt,
Să-mi vegheze coșciugul
Doar o floare adusă de vânt*

*Nu vreau popi ce-au mințit
în biserică,
Nici vecini ce-au privit peste gard,
Stelele îmi sunt acum clerici,*

Strălucirile lor nu mai ard.

*Sora mea, te-am lăsat, rău îmi pare,
Erai mică și te-ai speriat,
Tu să vii, ești acum fată mare,
Să te văd îndrăgind un băiat.*

Coborând amândoi din uitare,

*Vor sosi și bunicii, îi aștept,
Mi-or aduce cu-un basm alinare
Și-un buchet de micsandre pe piept.*

*În acest cimitir să nu intre
Ucișul comunist,
Numai voi să veniți la morminte,
Cei ce credeți că încă exist.*

Regele Ferdinand I

Emil PERȘA

Regele Ferdinand I vine călare pe un cal alb la Alba Iulia să le vorbească Românilor ce-au hotărât Marea Unire
Sub cerul Războiului de Reîntregire a Patriei ce strălucește pe Coroana lui de aur,
Bat clopotele de vrajă și de bucurie în Catedrala Mitropolitană Greco-Catolică din Blaj să se audă la Cluj, București și Iași sub curcubeul nemuririi Veacurilor tipărite de Strămoșii noștri
În Cartea de Istorie pentru mâine
Pe scena îmbrăcată în mătase roșie-galbenă-albastră cântă Fanfara iubirii pentru pământ și cer în zarea Munților Apuseni
Coborâtă pe Someș și pe Arieș să strălucească în Tunelul unui Tetaur,
Armata Română trece pe sub Arcul De Triumf să o privească Delegații veniți la Marea Adunare
Din toată țara să știe Românii că Ei vin de Pe front în răniți, având gloanțe și pâine.

Regele Ferdinand I intră în Castelul Peleş, să o întâlnească Pe Regina Maria în Sala Tronului, să-i ducă trandafiri albaștri Și un buchet cu crini,
De sub fereastra deschisă în Grădina Regală se aude o Melodie cântată la o vioară Stradivarius de un Artist Român
Să o asculte Marele Rege în aerul magic unde a înflorit o floare,
Sub asfințit roșu urcă pe Terasa Sărbătorii Religioase
Să privească un Curcubeu ce plutește pe Ceahlău
Să strălucească între Tisa, Nistru și Mare,
Să coboare pe Câmpia Română în Umbre și lumini.

Vin pe strada Regele Ferdinand I să privesc un Palat Voievodal Construit în Evul Mediu să intru în Sala Istoriei unde să-i descopăr pictați cu negru, verde și aur pe Voievozii Români, să mă așez la Masa de Stejar îmbrăcată în catifea roșie
să scriu un poem pentru Mihai Viteazul ce-a înfăptuit Prima Unire,

să-l citesc în Sala de Lectură lângă vitrina cu Cărți, tipărite în Epoca Modernă sub fereastra deschisă în aerul străluminat și coborât pe Alea cu Trei Fântâni,
să visez viața lumii, în antichitate sub soarele răsărit pe Coridorul Latinității să-l privesc cum plutește între Roma și Tomis să strălucească Azi și Măine în Nemurire.

Regele Ferdinand I, Reîntregitorul vine pe Balconul Dimineții de Vară, să-și privescă Țara Reîntregită la vechile Hotare, să aibă în ochi Lumină lângă Trandafiri,
un Orizont feeric plutește în Parcul cu stejari să lumineze pe Alea unui Dor o fântână Arteziană ce-și urcă Apa pe Scara unui Vis,
Regele Românilor intră în Muzeul Unirii să citească Așezat pe Fotoliul Roșu, Cartea de Istorie Militară,
Să respire aerul albastru străluminat de Marile Iubiri,
Să știe de pe Pământul Daciei Române la Sarmisegetuza în Zidurile Antichității pentru Urmașii Țării o Poartă Mare în patru anotimpuri Sub Cerul Speranței s-a deschis.

Regele Ferdinand I privește focurile de artificii aprinse în cer și desfășurate pe coridorul Noptii de Vară unde strălucesc Trei Stele să aibă în gând proiecte mari, iar în viitor se gândește să construiască Noi Clădiri și Palate,
Vine pe Terasa Albă lângă un Crin și o Orhidee
Să respire Parfumul de Tei sub o Icoană Sfântă Pictată în Evul Mediu în Orașul Roman sub culorile unui Curcubeu,
În zori urcă în Trăsura Roșie trasă de patru cai albi să-i întâlnească pe Românii ce trăiesc în Ardeal, Moldova și Basarabia
Să asculte Clopotul Reîntregirii ce în Biserica Episcopală în zori de Sărbătoare bate,
Să se audă în Cetatea de Scaun să intre sub Amurgul Bizantin în Mănăstirea Putna
Să ducă o cunună cu sânziene și un Buchet de Bujori lui Ștefan cel Mare și Sfânt ce doarme sub Lespedea Albă pe care se află o pânză roșie-galbenă-albastră lângă Candela Învierii aprinsă de un Preot ortodox
Să lumineze în Epoca Modernă un Semizeu.

Calul, un animal puternic, înțelept și util (2)

➔ **Claudiu DUICĂ**

După cum spuneam în numărul trecut, pentru unii, calul nu reprezintă decât un animal de povară și un mijloc clasic de transport, dar istoria ne arată că odată cu domesticirea cailor a fost accelerată dezvoltarea civilizației umane, mai mult decât domesticirea altor animale care au ajutat rasa umană să răzbată prin vremurile grele.

Cel mai vechi caz de domesticire a cailor a fost descoperit în cultura Butai ce exista acum 5500 de ani în Kazahstanul de azi. Până acum cel mai vechi caz de domesticire a cailor era de 4500 de ani. În cultura Butai caii erau folosiți atât pentru călărie cât și pentru hrana oamenilor (lapte și carne). Domesticirea cailor și dresarea lor pentru călărie a permis explorarea pe distanțe mari și legăturile strânse între Europa și Asia, revoluționând astfel modul în care a fost percepută istoria civilizației umane. Totodată, călăritul a revoluționat arta războiului. Astăzi, în Kazahstan, iepile sunt mulse pentru lapte. Acum 5500 de ani, populația ce locuia tot în Kazahstan făcea același lucru, iar laptele muls de ei și descoperit de cercetători într-un vas de ceramică reprezintă cea mai clară dovadă că ei, cei din cultura Butai, domesticiseră caii, cu 1000 de ani mai înainte decât se credea până acum. Domesticirea și călăritul cailor a dus la o revoluționare a evoluției societăților omenești din Eurasia, iar apoi din Europa și Asia. Antropologul David W. Anthony de la Hartwick College din Oneonta, N.Y., SUA, care nu a luat parte la acest studiu, sintetizează descoperirea pentru Yahoo News: „Nu este atât de importantă domesticirea cailor par se, cât mai ales inventarea călăritului.

Când oamenii au început să călărească, a avut loc o revoluție în transport. Înainte de aceasta, stepele din Eurasia reprezentau o barieră ecologică ostilă oamenilor, o barieră între Europa și Orientul Apropiat pe de o parte și China pe de alta. Călăritul a schimbat, o dată pentru totdeauna, arta războiului. Drept urmare, s-au modificat frontierele, s-au descoperit noi parteneri pentru comerț, s-au putut forma noi alianțe și s-a putut ajunge la noi resurse ce până atunci erau de neatins.

Se pare că în Europa calul ar fi apărut cu aproximativ 3000 de ani în

urmă. Unele descoperiri arheologice făcute în vestul Olteniei, duc la concluzia că, în Europa, calul a apărut, ca animal domestic, exact în această parte a continentului. De altfel, acest animal superb

naturii. Calul alb era călărit de cavalerul înarmat cu o sulită, biruind iarna, personificată de balaurul negru sau verde putred, ceea ce însemna de fapt victoria vieții asupra morții. Calul negru, pe care

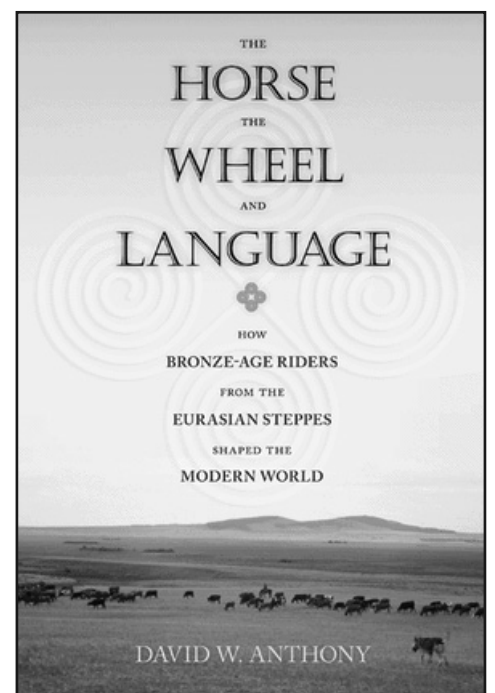

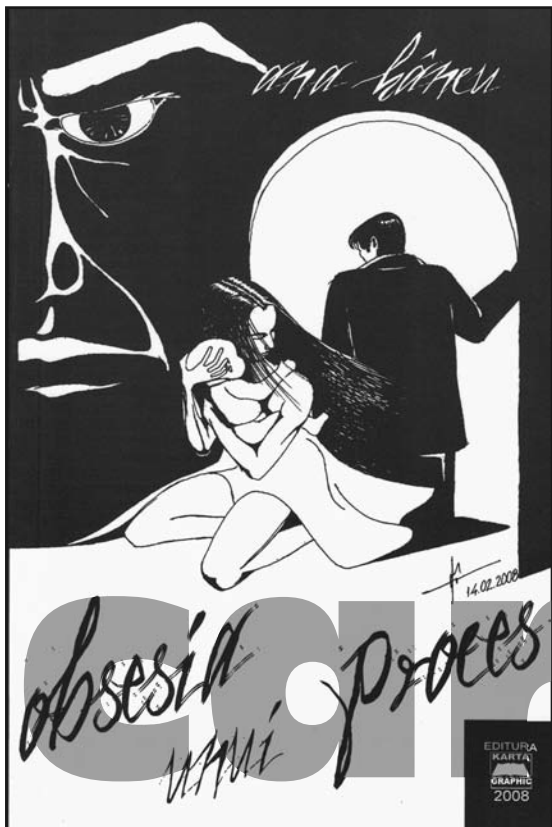
era considerat ființa divină, fiind adorat ca atribut al „cavalerului trac sau danubian”, reprezentând tripticul natural „viață-moarte-viață”, adică succesiunea neîntreruptă și veșnică a ciclului divin al

stă cavalerul ținând în mână nu o lance, ci o creangă înfrunzită, cioplit pe pietre funerare antice, era adorat ca vestitor al morții. Sigur, aici este vorba despre simbolismul mitic al culorilor, care mai ex-

istă și astăzi în lumea creștină. Dar, din aceste concepții, vechi de peste 5000 de ani, s-a născut legenda mitologică creștină a Sfântului Gheorghe, învingător asupra balaurului care cerea jertfe umane. Este vorba de un simplu sincretism, termen ce arată împrumutul de către o religie nouă, cum era creștinismul în antichitate, a unor credințe mai vechi. Iar clerul creștin antic a folosit trisul prilej al martirizării, la Roma, în aprilie 303, a generalului roman Gheorghios, convertit la creștinism, stabilind ca dată a comemorării martirului creștin la 23 aprilie, zi care coincide cu celebrarea sosirii primăverii în credințele traco-dacice și sărbătorirea „Cavalerului danubian”. Există o întreagă literatură pe tema respectivă, esențială rămâne însă puternica afecțiune a țaranului român față de cal, sentiment moștenit din străbunii săi. Ea răzbate clar în tradițiile și cultura populară românească, în general. Dincolo de dansul magic al călușarilor, dans care a făcut ocolul lumii, prezentat de dansatorii români moderni, vom regăsi basmele românești cu caracter mitologic, în care calul fermecat, mâncător de jărat, este ajutorul lui Făt-Frumos în toate încercările extraordinare prin care trece acesta pentru a învinge zmeii. Este de fapt aici miezul concepției agricultorului român că acest animal are însușiri miraculoase în a-l scoate din nevoi. Ceea ce s-a dovedit corect secole de-a rândul. Timp îndelungat, caii au reprezentat unul dintre elementele cele mai importante ale forței unei națiuni, prin întrebuințarea în războaie. Pe de altă parte, ei au contribuit direct la dezvoltarea civilizațiilor prin legăturile pe care le-au facilitat, în vremurile în care mijloacele actuale de comunicație erau de nebănuire. Este deci foarte firesc ca un animal care a participat direct la dezvoltarea unor națiuni, de existența căruia a depins prosperitatea unor popoare, să-i intereseze mereu pe conducătorii de state. Aceștia au înțeles că o țară care ar fi privată de serviciile cailor ar pierde unul din principalele elemente ale prosperității și forței sale. Așa se face că știința creșterii cailor și a ameliorării raselor a ocupat un loc esențial în politicile de dezvoltare ale multor state.

Va urma

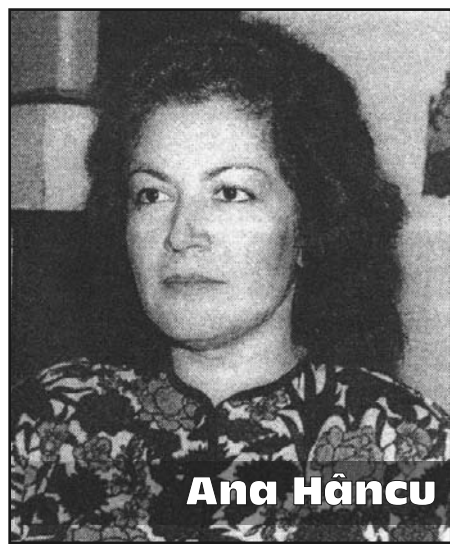
„Obsesia unui proces” este un excepțional roman psihologic și de dragoste, întâmplările analizate și redate cu extrem de multă delicatețe; este obsesia unui vis frumos al scriitoarei, care a alergat câțiva ani buni până l-a văzut realizat.

Să sperăm că fântâna cu apă vie, din care a gustat, acum, doamna Hancu nu va rămâne o himeră ce-i va hrăni existența, cum se destăinuie eroina în finalul romanului.

Ioan Popescu
(„Cheia Succesului”)

Un dialog cursiv, natural, însoțit de observații analitice puse pe seama eroilor, ilustrează capacitatea autoarei de a stăpâni arta narativă, dar ceea ce frappează cel mai mult, ceea ce țese în evidență pentru cititori, este finețea cu care sunt surprinse anumite aspecte interioare, ca niște flăcări ce mistuie sufletul.

Dana Hendrich

Ana Hancu

Ana Hancu reușește în paginile cărții sale să înfățișeze cu delicatețe și sensibilitate, printr-o analiză minuțioasă, trăirile sufletești ale eroilor. Acțiunea este densă, dinamică dialogul viu, firesc credibil. Lectura cărții dă senzația unui film în serial. Romanul urmărește starea de tensiune iscată și se

desfășoară ca un protest împotriva violenței și ca pledoarie pentru calma conviețuire a oamenilor. Îndârjirea aproape dureroasă, de a trece prin întâmplări ocolindu-le temperamental, întârziindu-le, inversându-le sensul, într-o aparență de joc al puterii, efect al înstrăinării de sine, al unei premature dislocări interioare, se înfruntă în cartea propusă, cu bucuria de a trăi, de a primi creator și înmulți rodnic înțelesurile existenței: „Se lăsase tăcerea. Mi hai privea undeva afară prin păienjenisul transparent al perdelei. Își imagina această femeie cu vocea caldă, cu liniștea angelică în priviri, cu chipul de madonă în fața căreia îți vine să te pleci cu evlavie și să-i săruți mâinile ce știu să mângâie ca un balsam tămăduitor, ajutând pe toți să se vindece în timp ce ea agonizează prinsă în ghearele neîmblânzite ale unui destin nemilos. Cât de mult ar fi vrut s-o poată ocroti prin puterea iubirii nemărturisite...”

Victor Sterom

Alina Safta

Cenaclul literar „Radu Petrescu” de

La ceas aniversar – Nichita Stănescu

la Palatul Copiilor și Școala „Tudor Vladimirescu” din Târgoviște, a organizat pe data de 24 martie 2009, Festivalul „La ceas aniversar – Nichita Stănescu”. Această acțiune, devenită tradițională, a avut loc în incinta școlii amintite și a fost coordonată, ca de obicei, cu profesionalism și inspirație, de către tânăra profesoară, Alina Safta. Momentul a însumat următoarele „medalione literare”: 1. spectacol de lectură și recitări cu participarea elevilor Școlii „Tudor Vladimirescu”, ai cenaclului „Radu Petrescu” și ai Școlii din Valea

Voievozilor; 2. expoziția „Poezie grafică” a elevilor cenaclului, prezentată de cunoscuta poetă târgovișteană, profesoara Ioana Geacă, conducătoarea cenaclului; 3. dezbateră colectivă „De ce citim poezie?”, monitorizată de către profesoara Alina Safta; 4. „Cine a fost și ce este Nichita Stănescu”, expunere prezentată de poetul Ion Iancu Vale.

La buna desfășurare a evenimentului și-au adus un considerabil aport bibliotecara Mariana Grigorescu, împreună cu învățătoarele Rodica Voicu și Gabriela Mareș de la Școala „Tudor

Vladimirescu”.

Întreaga acțiune, care a inclus și vizionări reprezentând viața și opera „poetului necuvintelor”, s-a bucurat de o deosebită atenție și o participare activă din partea elevilor prezenți în sală.

S-a demonstrat în felul acesta că dragostea pentru poezie, literatură, pictură – artă, în general – nu este un sentiment intrat în derizoriu sau pe cale de dispariție în rândul celor tineri, așa cum foarte mulți apreciază, fără discernământ.

➤ **Lucian CONSTANTIN**

Întâlnire cu un scriitor târgoviștean

Școala „Vasile Cârlova” din Târgoviște a fost, în data de 19 martie a.c., gazda unui eveniment deosebit: întâlnirea elevilor cu poetul târgoviștean Grigore Grigore.

Acțiunea a avut loc mulțumită bunei colaborări a Bibliotecii Școlii „Vasile Cârlova” și cea a Casei Corpului Didactic Dâmbovița, care și-au dovedit încă odată capacitatea de a organiza manifestări dedicate lecturii în parteneriat.

Organizatorii evenimentului au fost Manuela Dragoș și Magdalena Popa, (bibliotecari), Luminița Banu și Marcela Dinu (institutori), Luminița Preda (director al Casei Corpului Didactic Dâmbovița) și Ion Grecu (director al Școlii

„Vasile Cârlova” din Târgoviște).

În deschidere au fost prezentate, de către bibliotecara Magdalena Popa, date biografice despre poetul Grigore, după care autorul a vorbit elevilor despre opera sa, în special despre volumele de poezii versificate ce urmează a fi publicate.

Cu această ocazie elevii au luat contact direct cu un creator de literatură pentru copii, aflând astfel cum se scrie o carte. Stăpânindu-și cu greu emoțiile, elevii au purtat un dialog cu poetul punând întrebări referitoare la viața și activitatea sa.

Invitații, poetul și publicistul Ion Iancu Vale și poetul Constantin Voicu, au prezentat momente din viața poetului

Grigore Grigore.

Elevii au recitat versuri din poeziile „Fetița cu chibriturile”, o adaptare după povestirea cu același nume a lui Hans Christian Andersen și „Elefantul și cei șase orbi”.

Activitatea s-a încheiat cu impresiile elevilor adunate de aceștia în două cărțile care au fost înmânate poetului. De asemenea, elevii au confecționat semne de carte pe care au primit autografe din partea autorului.

Bibliotecarul Casei Corpului Didactic și-a exprimat bucuria de a se afla în mijlocul copiilor și admirația față de seriozitatea de care au dat dovadă participând la această activitate invitându-i la o nouă

Manuela Dragoș

întâlnire cu poetul Grigore Grigore în toamna acestui an când vor ieși de sub tipar cele două cărți pentru copii: „Fetița cu chibriturile” și „Elefantul și cei șase orbi”.

➤ **Manuela-Elena DRAGOȘ**

Caseta redacțională

Fondatori: Ion Iancu Vale, Sebastian Drăgan, Mircea Cotârță ■ **Redactor șef:** Grigore Grigore ■ **Redactori șef adjuncți:** Romulus Gandy Georgescu, Gheorghe Palel, Florea Turiac ■ **Secretar general de redacție:** Nicu Tănase ■ **Seniori editori:** Mihai Antonescu, Victor Atanasiu, Mircea Constantinescu, Florian Copcea, Tudor Cristea, Victor Petrescu, Victor Sterom, Al. Florin Țene ■ **Redactori principali:** Claudiu Duică, Gheorghe Bărligeanu, Alexandrina Dinu, Răzvan Davidescu, Bogdan Didescu, Lucian Constantin, Puiu Drăguțoiu, Ana-Maria Pulbere, Alina Safta, Ioan Vișan ■ **Redactori asociați:** **România** - Gavril Moisa, Emil Perșă (Cluj-Napoca), Ana Zegrean (Bistrița Năsăud), Adrian Georgescu, Iulian Nuță, George Tei (București), Ionica Dăgădiță, Rodica Licsari, Dan Dobrescu (Turnu Severin), Dana Dogaru Zamora (Bușteni), Raisa Boiangiu (Hunedoara), Ionel Dumitrescu, Florin Vârlan Neamțu (Mangalia), Aurora Pordea, Nicolae Iștoc (Oradea), Lucian Gruia, Ana Hancu, George Lixandru, Emanoil Toma, Dorel Trifu (Ploiești); **Alte țări:** Virginia Mateiaș (Canada), Dimitrie Grama (Danemarca), Olimpia Danci (Italia), Vasile Barbu, Gligor Popi, Ionel Stoitș (Serbia), Vavila Popovici, Claudia Serea, Florin Smarandache (S.U.A.), Eugenia Bălan Ciocoboc, Silvia Caba Chivireac (Ucraina).

Adresa redacției: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Tehnoredactare:

DEVSOFT

Telefoane: 0727 800 002, 0730 863 602, 0767 657 048

E-mail: devsoft.ro@gmail.com

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

La Uniunea Scriitorilor,

„Funeralii nesfârșite”

La București, joi, 9 aprilie 2009, la Uniunea Scriitorilor din România, în prezența unui foarte mare număr de scriitori din țară și din afară a avut loc o inedită lansare de carte. Este vorba de romanul document „Funeralii nesfârșite” al reputatului scriitor din Albania, Visar Shiti.

Acțiunea a fost condusă cu nonșalanță de către scriitorul Laurian Stănescu, care a chemat la zicere, pe cei ce au știut și au avut de spus, câte ceva, despre viața și opera poetului și prozatorului arvanit.

Au luat astfel cuvântul Excelența Sa Doshar Dervishi, ambasadorul Repub-

licii Albania în România, scriitorul Marius Dobrescu, Lucian Topciu, secretar al Ambasadei Albaniei la București și traducătorul cărții, Roxana Petrescu, reprezentanta Grupului Editorial „Corint”, realizator tehnic și, bineînțeles, autorul.

Remarcabila și încă șarmanta Carolina Ilica a încheiat șirul alocuțiunilor, retușând cu amănunte inedite portretul uman și artistic al poetului și prozatorului Visar Shiti.

În cele relatate de către vorbitori s-a relevat, printre altele, incontestabila valoare artistică a operei autorului și importanța cărții lansate, dar și condițiile

vitrege de viață și de creație, suportate de către acesta sub crunta dictatură comunistă albaneză, care a culminat cu 10 ani de pușcărie politică și de marginalizare artistică totală.

Din păcate, scriitorul, nici în momentul de față, nu este reabilitat de către forurile superioare scriitoricești din Albania. Situația lui, după unele observații de culise, a fost asemuită cu cea a scriitorului român Paul Goma, și el ținut încă la index și aflat în izgoană.

Printre mulții scriitori aflați la lansarea de la Uniunea Scriitorilor din România s-

au numărat basarabeanul Mihai Prepreliță și iranianul Riad Awwad, care au transmis salutări unor vechi prieteni, scriitori târgovișteni, exprimându-și dorința de a-i revedea. O parte din scriitorii prezenți la lansarea cărții lui Visar Shiti au continuat „funeraliile” la clubul neoficial, dar deja notoriu, „Boema 33”, unde Monica Mureșan, Ana Hâncu, Mihai Antonescu, Baki Ymeri, Puiu Moiceanu și subsemnatul și-au împărtășit liber și neprotocolar impresiile despre importantul moment derulat la sediul Uniunii Scriitorilor.

➤ Ion Iancu VALE

Seară literară dedicată francofoniei în inima DARDANIEI

Biroul de legătură al României din Priștina a organizat la data de 1 aprilie a.c., în Aula Bibliotecii Universitare din Priștina, o „serată literară”. Cu acest prilej studenți și actori kosovari au recitat, în limbile franceză și albaneză, poezii ale unor autori români și albanezi, clasici și contemporani, printre care: George Bacovia, Ioana

Trică, Victoria Milescu, Baki Ymeri, Sali Bashota (profesor universitar, poet și director al Bibliotecii Naționale și Universitare din Kosovo), etc. De asemenea membrii orchestrei școlii de chitară clasică „Vihuella” au interpretat muzică tradițională din România, Franța și Albania.

Șeful Biroului a ținut un dis-

curs, în limbile franceză și albaneză, cu privire la importanța francofoniei, a relațiilor țării noastre cu țările francofone, necesitatea intensificării dialogului între culturi și civilizații, etc. La acțiune au participat: ambasadoarea

Franței (Delphine Borione), primul colaborator al ambasadorului Elveției, profesori universitari de la Universitatea din Priștina, studenți, reprezentanți români din cadrul KFOR, EULEX, OSCE etc.

➤ Gheorghe BUCURA

